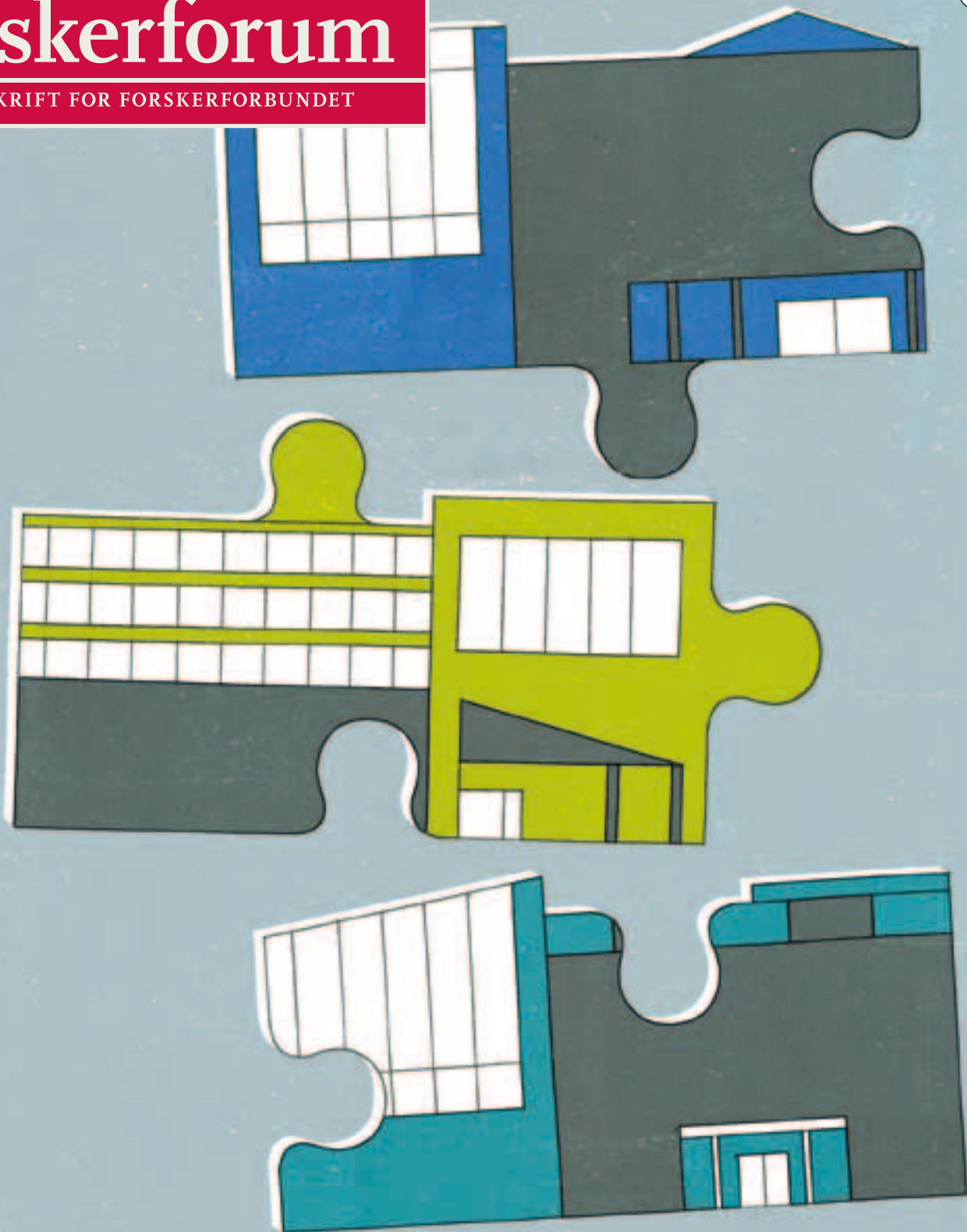

Tilfellet Nordland

Politisk styring av fusjonar i nord skaper strid.

Er Nordland eit særtilfelle, eller aukar fusjonspresset ovanfrå?

Side 12–17

FAGBOKPRISEN 2010

Fagbokforlaget lyser ut Fagbokprisen, et skrivestipend på kr 100 000 som skal brukes til å skrive en fagbok på norsk på høyskole- og/eller universitetsnivå.

Søknadsfrist 16. april 2010.

FAGBOKFORLAGET

www.fagbokforlaget.no/fagbokprisen

Portal forlag

har fått godkjenning som
vitenskapelig publiseringskanal!

Vi ønsker å bidra til at det publiseres gode lærebøker, fagbøker og vitenskapelige monografier i Norge. Vi legger vekt på et godt samarbeid, personlig oppfølging og konkurransedyktige priser.

Ta kontakt på post@portalforlag.no

Portal Forlag

Skippergt 2
4611 Kristiansand

Telefon: 98 21 30 03
Faks: 38 02 65 21

Portal

Alt du trenger av banktjenester

På nettfilialen finner du dine medlemstilbud og dine priser. Se etter DnB NOR-logoen på www.forskerforbundet.no og klikk. Det kan lønne seg.

Du kan også ringe 04800 eller komme innom et av våre kontorer. Vis til Forskerforbundets avtale.

DnB NOR

12: Styling over nord

En politisk styrt fusjon skal styrke den høyere utdanningen i Nordland. Markerer departementets inngripen et linjeskifte mot sterkere styling?

20: Samtalen

– I Norge er det samfunnet som forteller forskerne hva de skal gjøre, sier UMB-professor Vincent Eijsink. Han savner større forståelse for hvor innovasjonene kommer fra.

24: Veiviser gjennom tidene

På 1500-tallet ble det utgitt over 500 ulike guidebøker om Roma. Paven benyttet muligheten til å bruke bøkene som propaganda for den katolske kirken.

4: Tariff 2010: Vil minske gapet

Likelønn ser ut til å bli et hovedtema i for årets lønnsoppgjør. Forskerforbundet krever lønnsutjevning mellom høyt utdannede i privat og offentlig sektor.

5: Krever mer av budsjettet

Forskerforbundet har bedt Tora Aasland om å utarbeide en opptrappingsplan for bevilgningene til forskning og høyere utdanning.

6: Mot generasjonsskifte?

De unge står for en stadig større del av det vitenskapelige arbeidet ved universitetene. I 2009 ble 47 prosent av årsverkene gjennomført av ansatte under 40 år.

7: Foreslår publiseringsstipend

Viktig forskningsmateriale blir borte når stipendiater forsvinner fra academia etter endt grad. Etterstipend kan være løsningen.

8: Stadig mindre handlingsrom

Handlingsrommet til både enkeltforskere og institusjoner har minnet gjennom 2000-tallet. Det viser handlingsromsutvalgets sluttrapport.

9: Språklig kompromiss ved UiS

Tre språkfag ved Universitetet i Stavanger legges ned i sin nåværende form. Men det løser ikke pengeproblemene ved UiS.

FASTE SIDER

- 28: Historiske bilder
- 31: Leder
- 32: Kronikk
- 34: Bøker
- 36: Debatt
- 37: Gjesteskribenten
- 41: Informasjon fra Forskerforbundet

Forskerforum

Nr. 3/2010 – 42. årgang

Fagblad om forskning og høyere utdanning. Forskerforum blir redigert etter redaktørplakaten og er medlem i Fagpressen.

UTGIVER: Forskerforbundet, Postboks 1025 Sentrum, 0104 Oslo, Telefon: 21 02 34 00/Telefaks: 21 02 34 01

ANSVARLIG REDAKTØR: KJETIL A. BROTTVEIT, kjetil.brottveit@forskerforum.no

REDAKSJONSSEKRETÆR: ELIN H. REKDAL, elin.rekdal@forskerforum.no

JOURNALIST: JOHANNE LANDSVERK, johanne.landsverk@forskerforum.no

KONTAKT REDAKSJONEN: redaksjonen@forskerforum.no

REDAKSJONSRÅD: Martin Eide, professor UiB, Helge Salvesen, bibliotekdirektør UiT, Reidun Høydal, Møreforskning/Høgskulen i Volda

ANNONSER: Arne Aardalsbakke, Telefon: 64 87 67 90, Telefaks: 64 87 67 91, E-post: annonser@forskerforum.no

For fortløpende oppdatering: www.forskerforum.no

Design: Concorde Design. Forsideillustrasjon: Kari Stai. Trykk: Øyvind Glomvik AS

ISSN 0800-1715. Opplag: 18 400

Fagpressen F
OPPLAGSKONTROLLERT

Forskerne mellom barken og veden

Uten ekstra likelønnsmidler fra staten kan lønnsoppgjøret ende med tap for forskerne, som faller utenfor både kvinneyrker og lavtlønnede grupper.

Vårens lønnsoppgjør er et hovedoppgjør som inneholder både lønnstillegg og endringer i hovedtariffavtalene. Fjorårets oppgjør handlet hovedsakelig om AFP og offentlig tjenstepensjon, og endte med at staten måtte oppgi et forsøk på å kutte i de offentlige ytelsene. I år er hovedtemaet likelønn mellom kvinner og menn.

– Vi står foran et lønnsoppgjør med klassiske utfordringer, hvor det ikke holder med en utjevning av lønn innenfor rammeoppgjøret, sier Unios leder Anders Folkestad til Forskerforum.

Ifølge finansminister Sigbjørn Johnsen bør tariffoppgjøret returnere til den klassiske frontfagsmodellen, hvor de ansatte i konkurranseut-satt privat sektor er først ute med et oppgjør som definerer rammen for oppjøret i staten. Dette har ført til stor usikkerhet: Skal pengene til likelønn framskaffes ved omfordeling innenfor rammen av frontfagsmodellen, eller ved ekstra midler utenfor rammen?

– På likelønnsområdet er det vanskeligste å bli enig med arbeidsgiveren i staten, som ikke vil gi noe utenfor rammen, sier Folkestad.

Tviler på hjelp

I tråd med anbefalingene fra Likelønnskommisjonen i 2008 har regjeringen signalisert – senest gjennom likestillingsminister Audun Lysbakken – at det kommer tre milliarder friske kroner i tariffoppgjøret dersom partene klarer å bli enige om fordeling av pengene. Den andre

FOTO: UNIO

– Utfordringa er å håndtere likelønn samtidig med forskjellen mellom private og offentlige lønninger, sier Anders Folkestad.

FOTO: ISF

– En likelønnsrott har liten effekt, varsler lønnsforsker Pål Schøne.

forutsetningen til regjeringen er at de mannsdominerte gruppene i privat sektor ikke skal kreve kompensasjon for et løft til de offentlige, kvinnedominerte stillingsgruppene.

– Presset for likelønn er så sterkt at det ikke kan neglisjeres av noen parter, men at privat sektor beint fram skulle hjelpe offentlig sektor, det kan en stille seg tvilende til, sier Folkestad. Han mener en utjevning mellom høyt- og lavtlønte tradisjonelt sett har større sjanse for å vinne fram i forhandlingene enn kravet om likelønn.

Sammensatt problem

Forskningsleder Pål Schøne ved Institutt for samfunnsforskning, som har gjennomført en rekke store lønnsforskningsprosjekter de siste årene, mener tariffpartene ikke bør ha store forventninger til en likelønnsrott.

– Manglende likelønn er et sammensatt problem som ikke kan løses ved å trykke på én knapp, sier Schøne.

Ifølge Likelønnskommisjonens beregninger vil tre milliarder kroner kunne redusere lønnsgapet mellom kvinner og menn med 1,5 prosent – fra at kvinner tjener 89,2 prosent til 90,7 prosent i forhold til menn. Alternativet er ifølge Schøne å gi kvinner særtillegg, men dette strider mot likestillingsloven.

– Mer kjønnsbaserte personalordninger vil kunne ha langt større betydning for kvinners

lønn enn en likelønnsrott, sier Schøne. Han mener en strategi hvor hovedsammenslutningene plukker ut og prioriterer grupper som har spesielt ulik lønn mellom kjønnene, vil sette partenes frie forhandlingsrett ut av spill. I yrker hvor kjønnsfordelingen er rimelig lik, men hvor kvinner tjener mindre enn menn, blir det umulig å unngå at en likestillingsrott vil gå likt til kvinner og menn, ifølge Schøne.

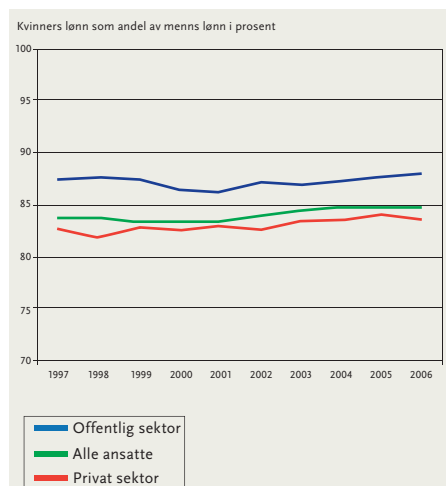
– Effekten på en utjevning i staten kan bli liten fordi det er relativt mange menn i de yrkene som får likelønnstillegg, sier han.

Forskere utenfor potten

Ifølge Likelønnskommisjonen er det fornuftig likelønnspolitikk å sette inn ekstra tariffmidler mot utdanningsgrupper hvor kvinner utgjør minst to tredjedeler av de ansatte. Mens deler av LO oppfatter Likelønnskommisjonens rapport som skreddersydd for utdanningsgruppene i Unio, mener tariff- og lønnsforsker Torgeir Aarvaag Stokke i Fafo at rapporten slett ikke er skreddersydd for dem. Stokke satt selv i Like-lønnskommisjonen.

– Ut fra rapporten er det ikke mulig å lese seg til hvilke grupper som må prioriteres for å få mer likestilt lønn, påpeker Stokke. Han viser til forslagene om to tredjedeler eller 70 prosent kvin-neandel for å kvalifisere til likestillingsmidler.

Kvinner utgjør bare 39 prosent av de faste

Figur 4.16 Kvinners lønn som andel av menns lønn 1997-2006. Gjennomsnittlig månedslønn per heltidsekvivalent. Alle ansatte. Offentlig og privat sektor.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Lønnsstatistikk alle ansatte.

Budsjettkonferansen:

– Må løse tillitskrise

Felles forståelse av handlingsrommet i sektoren skaper store sjanser i budsjettbehandlingen for 2011, mener nestlederen i Forskerforbundet.

vitenskapelig ansatte i universitets- og høyskolesektoren. På professornivå er andelen bare 17 prosent. En gjennomgang av alle stillingsgruppene viser at det bare er bibliotekarer og høyskolelærere som har høy nok kvinneandel til å kvalifisere til en likelønnsrett – selv med lavest mulig krav til kvinnelig overvekt. Unio-leder Anders Folkestad mener det er uholdbart med et lønnsoppgjør som begrenser seg til en utjevning mellom kvinne- og mannsdominerte grupper.

– Utfordringen er å håndtere et likelønns gap samtidig som vi håndterer forskjeller mellom privat og offentlig sektor, sier Folkestad.

Hjelpepleierne i kommunal sektor

Ifølge en rekke kommentatorer i og utenfor fagbevegelsen vil de lavtlønna kvinnelederte yrkene i kommunal sektor bli avgjørende for hele tariffoppgjøret. Fra før av har Sykepleierforbundet drevet fram likelønnsdebatten, med krav om egne tariffmidler. Samtidig har Fagforbundet unnlatt å melde sitt standpunkt i tariffoppgjøret. Dette er LOs største forbund, som organiserer 300 000 medlemmer med 75 prosent kvinneandel i lavtlønte grupper.

– Problemet med likelønnsputten er at den ikke treffer store kvinnegrupper i kommunal sektor, sier LO Aktuelts journalist Torgny Hasås, som viser til at disse faller utenfor Like lønnskommisjonens utdanningsgrupper fordi de mangler høyere utdanning.

Hasås har analysert LO-forbundenes forspill til tariffoppgjøret. Den 23. februar møttes LO-forbundene til representantskapsmøte for å klarlegge strategien foran oppgjøret. I forkant lå det et stort press på LO mot å kreve en utvidet ramme – ikke bare omfordeling av et moderat oppgjør i pakt med nasjonale finanspolitiske hensyn.

– Det er veldig dumt å bruke ordet like lønnsrett, for det høres ut som et engangsbeløp. Det er bedre å bruke uttrykket likelønnsloft, som innebærer utvidet ramme, sier Hasås.

AV ANDREAS HØY KNUDSEN

Hovedtariffoppgjøret

Årets oppgjør er et hovedoppgjør innenfor alle tariffområder, og gjelder fra 1. mai 2010 til 1. mai 2012. Forhandlingsfristen er 31. april. Forskerforbundet krever en utjevning av lønnsforskjeller mellom høyt utdannede i privat og offentlig sektor. Forbundet fremmer sine krav gjennom Unio. Regjeringen har varslet tre milliarder til likelønnsstiltak dersom partene i oppgjøret blir enige om fordelingen og tilskuddet ikke gir smitteeffekt til privat sektor.

I midten av mars møtes regjeringen til sin første budsjettkonferanse på Thorbjørnrud Hotel på Jevnaker hvor de viktigste rammene og prioriteringene skal avgjøres. Regjeringens signaler om at Norge raskt må tilbake til handlingsregelen for bruk av oljepenger, skaper stor spenning rundt neste års forsknings- og utdanningsbudsjetter.

– Først og fremst må regjeringen styrke basisfinansieringen til institusjonene, dette er en forutsetning for at mye av det andre skal komme på plass, sier Randi Halveg Iversby, nestleder i Forskerforbundets hovedstyre. Iversby håper utredningen av handlingsrommet til universiteter og høyskoler – et arbeid som nettopp er avsluttet – vil skape et bedre utgangspunkt for budsjettbehandlingen.

– Vi har opplevd en tillitskrise mellom bevilgende myndigheter og institusjonene i sektoren, men nå står vi foran en omforent forståelse av hvilket handlingsrom som finnes, og hvorfor det er svekket. Med dette grunnlaget bør vi komme videre i diskusjonene om hvilket nivå finansieringen må ligge på for at sektoren skal kunne utføre oppgavene sine, sier Iversby.

Ber om to milliarder

Før Thorbjørnrud-konferansen ber Forskerforbundet statsråd Tora Aasland om å utarbeide en opptrappingsplan for hvordan Norge skal nærme seg de andre nordiske landenes bevilgningsnivå til forskning og høyere utdanning. Regjeringen må ifølge forbundet legge på bordet til sammen to milliarder kroner i 2011-budsjettet, hvorav én milliard til utvidet grunnbevilgning til institusjonene. I dette beløpet ligger fullfinansiering av stipendiat- og postdoktorstillinger, kompensasjon for økt studiepoengproduksjon, samt lønnskompensasjon og realøkning av den resultatbaserte forskningskomponenten. Dessuten ønsker Forskerforbundet 250 millioner kroner ekstra til frie midler gjennom Forskningsrådet.

Mange av kravene og ønskene deles av Universitets- og høyskolerådet (UHR).

– Innstramminger i høyere utdanning og forskning er ikke noen god idé i budsjettet. Tvert imot må det investeres mer i kunnskap og kompetanse, ikke minst i lys av den yngre bølgen vi står foran de nærmeste årene, sier økonomiprofessor Jan I. Haaland, som er rektor ved Norges Handelshøyskole og styreleder i UHR. UHR mener regjeringen må budsjettere med 8000 nye studieplasser hvert år de neste tre årene, hvis landet skal møte den forventede studentveksten i befolkningen.

FOTO: FORSKERFORBUNDET

– Først og fremst må regjeringen styrke basisfinansieringen, sier nestleder Randi Halveg Iversby.

Frykter for kvaliteten

Rektor Sissel Østberg ved Høgskolen i Oslo sier til Forskerforum at det ikke finnes rom for å gå ned på bevilgningene til universitets- og høyskolesektoren.

– Vi har sterkt behov for å få tildelt mange nok studieplasser til å kunne møte kapasitetsutvidelsen i forbindelse med yngre bølgen, og det er ikke noe alternativ å kutte finansieringen av hver studieplass. Dette vil gå utover kvaliteten og vil være meget beklagelig for studentene, sier Østberg. Hun oppfordrer også regjeringen til å opprette flere rekrutteringsstillinger, etter at 2010-budsjettet viste nullvekst utover helårsvirkningen av de 100 nye stipendiatstillingene som kom i fjor høst.

– Vi trenger flere stillinger, og vi må ha dem fullfinansiert, sier rektoren.

AV ANDREAS HØY KNUDSEN

– Vi er inne i et generasjonsskifte

Trodde du forgubbingen av akademika var total? I 2009 ble halvparten av all forskning og undervisning gjennomført av folk under 40, men få av dem er fast ansatt.

Universitetene har aldri hatt så mange unge i vitenskapelige stillinger som i 2009. Det viser tall Forskerforum har innhentet fra Database for høyere utdanning (DBH). Totalt er 47 prosent av årsverkene på universitetene innen forskning og undervisning gjennomført av ansatte under 40 år. Siden DBH begynte å registrere ansattes alder i 2002, har andelen steget fra 42 prosent.

– Viktig og bra

De siste årene har det vært mye medieoppmerksomhet rundt forgubbingen av akademika og den høye gjennomsnittsalderen blant de ansatte. Rektor ved Universitetet i Bergen (UiB) Sigmund Grønmo ser positivt på at halvparten av all forskning og undervisning ved hans universitet utføres av de under 40.

– Dette er et uttrykk for at vi er inne i et generasjonsskifte når det gjelder vitenskapelige stillinger. Det kommer nok til å fortsette en god stund fremover. At vi får nye unge medarbeidere, gjør at vi får en fornyelse, og det er veldig viktig og veldig bra.

Også i Kunnskapsdepartementet gir statistikken positiv gjenklang:

– Dette fanger nok opp veldig mange midlertidig ansatte, for vi vet jo at gjennomsnittsalderen for fast ansettelse er over 40. Samtidig er det ikke overraskende at andelen yngre blir større, sier statssekretær Kyrre Lekve. Han mener at økningen er et uttrykk for kompetansesamfunnet vi lever i.

– Det er stadig flere med høyere utdanning, og stadig flere som bruker sin kompetanse. Det er både et positivt trekk og et forventet trekk.

At det er positivt, er Grønmo skjønt enig i.

– Det at vi får nye og unge talenter inn på universitetene, betyr at vi har mulighet til å få

FOTO: LINDA BOURNANE ENGELBERTH

– Det er uheldig at så mange er midlertidig tilsatte på prosjekter, sier Sigrud Lem.

FOTO: KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

– Det er både et positivt trekk og et forventet trekk, sier statssekretær Kyrre Lekve.

inn nye perspektiver, nye ideer, kreativitet og originalitet. Det kommer godt med for universitetet i forhold til å hevde seg i internasjonal sammenheng, som er vår ambisjon.

– Fortsatt forgubbing

Mye av årsaken til den høye andelen unge i vitenskapelige stillinger er økningen i rekrutteringsstillinger de siste årene. Assisterende HR-direktør ved Universitetet i Oslo (UiO) Johannes Falk Paulsen forteller at størsteparten av veksten ved UiO

skyldes økningen i stipendiat- og postdoktorstillinger. Han understreker også at det i samme periode er en økende andel ansatte over 60 år.

– Så du kan si at forgubbingen er der fortsatt, men det er en stor gruppe av stipendiater og postdoktorer som utgjør fornyelsen. Det er en utfordring med tanke på at vi har en stor vekst i rekruttering, men vi har ikke en stor vekst i våre budsjetter som gjør at vi kan absorbere det rekrutteringspotensialet som ligger der.

– Dere har mange forskere på trappene,

De yngste er eldst

Selv om trenden ved norske universiteter er klar: Ikke alle universiteter har like stor andel unge vitenskapelige medarbeidere.

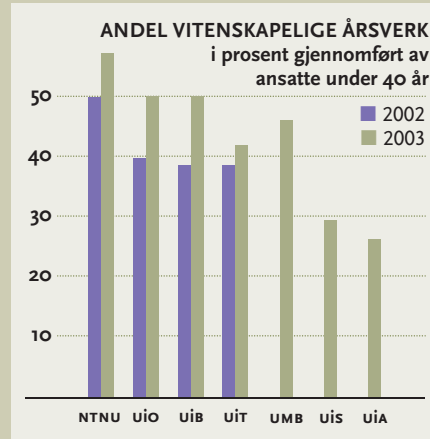
På bunnen av statistikken ligger de nye universitetene Universitetet i Agder og Universitetet i Stavanger (UiS), hvor henholdsvis 26 og 28 prosent av de vitenskapelige årsverkene gjennomføres av de under 40. De står i skarp kontrast til NTNU som topper statistikken med 55 prosent.

– Det har en veldig god forklaring, sier rektor Aslaug Mikkelsen ved UiS. – Mens vi bare har noen ganske få stipendiater over statsbud-

sjetten, har de andre svært mange. Det driver gjennomsnittsalderen opp hos oss.

UiS hadde i 2009 rundt 100 rekrutteringsstillinger, mens NTNU hadde over 1400. Mikkelsen mener det er svært problematisk.

– Det ene er at vi får publisert mindre, men vi får også færre som er kvalifisert til å gå inn i lærerstillinger når de eldste går i pensjon. Vi syns det er et kjempeproblem, og vi gjør alt vi kan mot departementet og politikerne for å få dem til å se den spesielle situasjonen vi er i, og få dem til å gjøre noe med det.

men hvordan ser dere på at det er usikkert hvor mange som kommer inn porten?

– Det er klart at det er bekymringsfullt med tanke på at mulighetene til å gi fremtidsutsikter innen forskning er begrenset. Vi skulle ønske at det var en bedre balanse der.

Bekymret for de midlertidige
Den bekymringen deler han med generalsekretær i Forskerforbundet Sigrid Lem. Hun mener utviklingen åpner for både positive og negative konsekvenser.

– I utgangspunktet syns jeg det er gledelig at vi har så mange rekrutter, men det har uheldige sider også. Hovedtyngden av de unge vil være i midlertidige stillinger – i postdoktorstillinger, stipendiatstillinger og i midlertidige prosjektstillinger, sier hun.

– Det er positivt at vi har så mange stipendiater og postdoktorer. Det er uheldig at så mange er midlertidig tilsatte på prosjekter og på eksterne oppdrag. De har begrenset anledning til å drive med kompetanseøkning, de lever i en usikkerhet ved at de ikke vet hva de gjør neste år, de har det vanskelig med å etablere seg, og mye av arbeidsdagen går med til å søke på nye stillinger. Arbeidsvilkårene er ikke tilfredsstillende for denne gruppen.

Vil, men får det ikke til

Rektor ved UiB sier han ønsker å redusere midlertidige stillinger, samtidig som han er glad for at det ikke blir vanskelig å erstatte fremtidens pensjonister.

– Så lenge vi har midlertidige stillinger knyttet til rekruttering og kvalifisering, vil vi jo ha flest mulig av dem, for det er de som skal overta. At vi har mange stipendiater, er en nødvendighet, for det er et stort behov for at folk skal kunne gå inn i de stillingene som blir ledige. Samtidig er det viktig å redusere antall øvrige midlertidige stillinger mest mulig. Vi ønsker å få de som har kvalifisert seg, over i faste stillinger.

– Vil dere jobbe for å få flere fast ansatte under 40?

– Vi har ikke så mange muligheter for det. Vi får ikke så mange nye vitenskapelige stillinger gitt den budsjettssituasjonen vi har. Vi er avhengig av at folk går av med pensjon, det er den viktigste rekrutteringsmuligheten vi har.

Statssekretær Lekve i Kunnskapsdepartementet bekrefter mer eller mindre Grønmos konklusjon.

– Jeg registrerer at det er mange unge som gjør mye av arbeidet, og mye tyder på at mange av dem vil få fast arbeid som resultat av en naturlig utskiftning. Vi må passe på at innfasingen av de unge ansatte skjer på en måte som gjør at man klarer å overføre kompetansen fra de som sitter, til de som skal ta over, sier han.

AV AKSEL KJÆR VIDNES

Stipend for etterarbeid:

Opp fra skrivebordsskuffen

Gi stipendiater som har levert avhandlingen noen måneder ekstra til publisering, foreslår Jens Plahte. Ingen dum idé, mener Arvid Hallén i Forskningsrådet.

Doktoravhandlingen er endelig levert. På pc-en ligger det imidlertid fortsatt en masse forskningsmateriale som endte opp som ren overskuddsinformasjon. Kanskje materialet kan komme til nytte?

– Tildel tre til seks måneders etterarbeidsstipend til kandidater som har levert inn avhandlingen! Det gir en mulighet til å få ferdig halv- og upublisert materiale.

Forslaget kommer fra Jens Plahte, som i januar leverte inn sin avhandling ved Senter for teknologi, innovasjon og kultur ved Universitetet i Oslo. Temaet for avhandlingen var vaksine-innovasjon og global helse.

Og som så mange andre som har levert, befinner Plahte seg nå i limbo. Stipendet har tatt slutt, og en eventuell postdoktorstilling ligger ennå langt fram i tid.

– Man havner i et hull, og så er det tilfældigheter som avgjør hvem som holder seg flytende innen akademia. Det virker som det er veldig lite penger til vikariater og engasjementer i systemet, og for å få slike muligheter er man gjerne avhengig av nettverk og forbindelser til senior-sjiktet. Resten av stipendiatene blir økonomisk avhengige av ektefelle eller Nav, påpeker Plahte.

Verdifullt med fullføring

Forslaget om etterarbeidsstipend kom først i form av et leserinnlegg fra Plahte i forrige nummer av Forskerforum. Han hadde lest Gunnar Sivertsens spalte i Forskerforum 10/2009, der seniorforskeren ved Nifu Step luftet sin bekymring for om forskningen som er utført i doktorgraden, blir publisert på en ordentlig måte.

– Spørsmålet jeg reiste, handlet først og fremst om problemer i selve publiseringssystemet. Men jeg støtter Plahtes forslag ut fra det synspunktet at det er verdifullt for forskningen å få ting ferdige, sier Sivertsen.

Også Arvid Hallén, administrerende direktør i Forskningsrådet, stiller seg positiv til forslaget.

– Doktorgradsstipendiatene står for mye viktig forskning som fortjener å bli publisert. De som fortsetter i en postdoktorstilling eller tilsvarende, vil som regel kunne ta med seg forskningen videre. Men går stipendiaten over i annen virksomhet, risikerer man at forskning blir borte i mangel på tid og muligheter, slik forholdene er nå. Det er for disse en slik mulighet som et etterarbeidsstipend vil kunne gi gevinst, sier Hallén.

Et halvår å forhandle om

Plahte foreslår at institusjonene allerede ved ansettelse av doktorgradsstipendiater baker inn

FOTO: RAM GUPTA

– Tilfældigheter avgjør hvem som holder seg flytende etter at doktoravhandlingen er levert, sier Jens Plahte.

muligheten til et halvt års forlengelse etter at avhandlingen er levert.

– Hva dette halvåret skal brukes til, får man så forhandle om etter levering. Man må se på hvilket potensial som ligger i stipendiatens arbeid når det gjelder publisering, enten det er snakk om vitenskapelig publisering eller popularisering, oversettelse, utvikling av et postdoktorprosjekt eller lignende. Poenget er at stipendiaten skal kunne surfe på sin egen kjølvannsbølge. Egentlig er det vel dette som burde hette postdoktorstipend, og så kan dagens postdoktor heller hete preprof., rekrutteringsstipend eller noe tilsvarende, sier Plahte.

Så er spørsmålet som alltid: Hvem skal finansiere dette?

– Jeg synes vi først bør spørre om dette er så viktig at vi bør prioritere det innenfor de rammene man allerede har. Kanskje må man ta litt av det som allerede ligger i stipendbevilgningene, noe som i praksis vil bety færre doktorgradsstipendier. Men den diskusjonen får vi ta om forslaget om etterarbeidsstipend virkelig blir noe mange slutter opp om, poengterer Hallén.

AV SIRI LINDSTAD

Armslag på individnivå

Handlingsrommet for universitet og høgskolar er pressa, og det gjeld dei einskilde tilsette. Dette fastslår rapporten frå handlingsromutvalet.

Fullfinansiering, meir frie pengar, akademisk fridom og forskingsbasert undervising vert tømra fast som premisser for handlingsrom i rapporten frå arbeidsgruppa som har utgreidd handlingsrommet i universitets- og høgskolesektoren.

– Heile tematikken om handlingsrom er teken ned på individnivå, for det var for luftig å berre snakke om handlingsrommet til universiteta, seier rektor Ole Petter Ottersen ved Universitetet i Oslo. Han er overtydd om at utgreiinga vil føre til betre balanse i budsjetta framover, slik at den einskilde forskaren og institusjonen i større grad kan avgjere kva forskingsområde dei skal jobbe med.

Leiar i Forskerforbundet Bjarne Hodne meiner arbeidsgruppa har vist for alle at det er skilnad mellom regjeringa sin intenderte verknad av budsjetteringa og den opplevde, reelle verknaden i sektoren. Han meiner utgreiinga har skipa eit meir samstemt syn på røyndomen som kan vere til hjelp i komande budsjettering.

– No har Tora Aasland fått eit utgangspunkt for å vere offensiv og realisere forskingspolitiske ambisjonar i sektoren, seier Hodne.

Vekt på grunnløyvingane

Rapporten påviser at handlingsrommet – både til institusjonane og til einskildforskarane – har minka gjennom mykje av 2000-talet. Dette har skjedd i takt med at Kunnskapsdepartementet (KD) har kravd jamt større produksjon av vektal og publisert forskning. Dermed har heile den budsjettmessige realauken dei siste åra kome som øyremerkte pengar, særleg til rekrutteringsstillingar og studieplassar.

I dei tidlege diskusjonane i arbeidsgruppa føreslo departementet å auke handlingsrommet for institusjonane med å redusere retten til individuell forskning og forskingsbasert undervising. Desse forslaga vart droppa då Forskerforbundet og NTL (Norsk tenestemannslag) truga med å ta dissens og lage sin eigen sluttrapport. I staden vart arbeidsvilkåra tekne inn som føresetnad for handlingsrom.

Ifølgje arbeidsgruppa sikrar grunnløyvingane forskingsfridom, tid til forskning og naudsynt kvalitet i utdanninga. Auka press på grunnløyvingane vil dermed svekke kvaliteten. Gruppa fastslår òg at det som kan utvide handlingsrommet, er ein større del frie løyvingar som kan sikre stabilitet og institusjonell og fagleg autonomi.

FOTO: LINDA BOURNANE ENGELBERTH

– Rapporten viser at me hadde rett i at handlingsrommet er pressa, seier UiO-rektor Ottersen.

FOTO: ARKIV

– Det er ikkje nok med marginalfinansiering av rekrutteringsstillingar, vedgår Arvid Hallén.

Pressar Forskringsrådet

Rolla til Noregs forskingsråd (NFR) er tydeleg pressa i handlingsromrapporten, som slår fast at innsatsen til institusjonane ikkje står i samsvar med uttellinga frå NFR. Gruppa peikar på at eksternt finansierte forskingsprosjekt òg krev eiga finansiering av universiteta og høgskolane. Dette stel av det faglege og økonomiske handlingsrommet til institusjonane. Samstundes manglar prosjektløyvingar finansiering av formidling, kommersialisering og innovasjon. Dette må institusjonane dermed ta frå grunnløyvingane. Ifølgje rapporten vil det vere kritisk for handlingsrommet dersom NFR og KD får endå større styring over den faglege utviklinga i institusjonane. Derfor foreslår gruppa å overføre ordninga med «småforsk»-pengar, som gjeld driftsfinansiering av forskingsprosjekt, frå Forskringsrådet til institusjonane sjølve.

NFR-direktør Arvid Hallén, som var med i gruppa, hevdar at den eksterne forskingsfinansieringa har medverka til å auke forskingsgrunnlaget for mange institusjonar – ikkje til å senke det.

– Eg trur det er opp til institusjonane sjølve å verte betre til å budsjettere prosjekta, og så treng me ein einskapleg politikk på finansiering, seier Hallén til Forskerforum.

Underfinansiering av stipendiatar

Ein viktig konklusjon frå arbeidsgruppa er at universitet og høgskolar må ut med om lag 300 millionar kroner kvart år på grunn av underfinansiering av dei øyremerkte stipendiatstillingane. Berre mellom 2002 og 2009 dobla KD talet på rekrutteringsstillingar som dei finansierer, frå dryge 1500 til nesten 3000. Ifølgje arbeidsgruppa kostar kvar stilling i snitt ein million kroner, medan departementet løyver rundt 600 000 for dei fleste stillingane. Unntaket er eit par hundre stillingar som følgjer ny sats på 800 000 kroner kvar. Dermed gjer stipendiatløyvingane store innhogg i grunnløyvingane til institusjonane, samstundes som talet på professorar og førsteamanuensar per stipendiat er halvert. Arbeidsgruppa tilrår fullfinansiering og at institusjonane får høve til å omgjere stipendiatstillingar til postdoktorstillingar. Gruppa har òg diskutert at institusjonane skal

Kostbar nedleggelse

Språkfagene legges ned i sin nåværende form, men vil fortsatt koste Universitetet i Stavanger penger de ønsker å spare.

få byte øyremerkte tilskot til rekrutteringsstillinger med tilsvarende auke i frie pengar.

Auka produksjon, større pott
Grappa meiner at ein bør endre systemet for resultatbasert omfordeling i samband med produksjon av publiseringspoeng. Auka total produksjon bør gi ei større ramme til fordeling. I nullsumspelet i dag kan institusjonar som gjer det betre enn før, likevel risikere å få mindre. Andre kan nemleg ha auka produksjonen endå meir.

Utbygging av studieplassar er kanskje det mest kritiske området i den ferske utgreinga av handlingsrom. Departementet set i dag opp eit måltal for studieplassar innan spesifikke fagområde for kvar institusjon, for så å finansiere berre 60 prosent. Institusjonane får i ettertid kompensert for resten av kostnaden for dei som fullfører studia. Denne ordninga tvingar institusjonane til å ta opp langt fleire studentar enn måltala, for at så mange som mogleg skal gjennomføre. Dersom institusjonane utnyttar handlingsrommet til å redusere opptaket til måltalet, får langt færre studieplass, og dermed kan ein ikkje møte yngrebølgja. Arbeidsgruppa kjem derfor med framlegg om fullfinansiering av nye studieplassar frå starten.

AV ANDREAS HØY KNUDSEN

Handlingsrom

- I fjor haust utnemnde Kunnskapsdepartementet ei arbeidsgruppe til å finne balansen mellom nasjonale prioriteringar og handlingsfridom for institusjonane.
- I grappa sat mellom anna rektorar, fagforeningsleiarar og observatørar frå departementet.
- Grappa konkluderte i slutten av februar med at handlingsrommet er innskrenka av di øyremerkning og nye oppgåver har lagt band på budsjettauke frå regjeringa.
- Handlingsrom gjeld både einskildfor-skarar og institusjonar.

Etter en omfattende strid om de klassiske språkfagene ved Universitetet i Stavanger (UiS) er en midlertidig løsning nådd. Hvordan den skal bidra til å redusere universitetets overforbruk, er uvisst.

FOTO: T. HAGA

Legges halvveis ned

12. februar skulle universitetsstyret ta stilling til om språkfagene fransk, tysk og spansk skulle legges ned ved UiS. Universitetsstyret hadde allerede i 2009 vedtatt at fakultetet skulle spare penger for å få universitetets økonomi i balanse. Men forslaget fra dekan Tor Hauken om å kutte de meget sentrale, men blant studenter ikke like populære, språkfagene møtte sterk motbør. Etter en rekke avisoppslag og en underskriftskampanje som samlet over 2300 underskrifter, vedtok styret et alternativt forslag som innebærer en nedleggelse av bachelorutdanningene, inntaksstopp og en åpning for å omstrukturere språkfagene. Nå skal universitetet forsøke å integrere fagene i andre utdanninger som lærerutdanningen. Nytt vedtak skal gjøres i juni.

Dekan Tor Hauken er bekymret for den økonomiske situasjonen fremover. Han forteller at lærerne fortsetter, uten at nye studenter tas opp. Det medfører et bortfall av studiepoengsinntekter, samtidig som han beholder utgiftene på 3,85 millioner enn så lenge.

– Som dekan satt jeg med mulighet til å saldere budsjettet for 2010, og den har jeg ikke lenger på grunn av styrets vedtak. Da blir de berørte ansatte utsatt for en usikkerhet i lengre tid fremover. Jeg hadde nok foretrukket at de hadde kommet til et klart vedtak. Men jeg retter meg selvfølgelig etter det styret vedtok.

– Viktig for kunnskapsregionen

Ifølge en av aksjonistene bak underskriftskampanjen, førsteamanuensis i tysk litteratur og kulturkunnskap Benedikt Jager, er imidlertid stemningen blant de ansatte svært god.

– Jeg tror det er viktig for hele kunnskapsregionen. Hvis vi får på beina disse interfakultære tilbudene, tror jeg det kan bli en suksesshistorie, og at vi vil rekruttere fra andre regioner, sier Jager.

Hauken er ikke like optimistisk.

– Det er nok ikke alle som har innsett hva dette betyr. Jeg skal ikke frata folk å være positive. Jeg er filolog selv, så jeg er ikke negativt innstilt til språk, i den grad det fins folk som er det. Men hvis jeg skal peke på områder hvor vi kan bedre vår økonomi, så ville dette ha hjulpet.

– Øvrige universiteter og høyskoler sliter like mye med økonomien som oss, sier UiS-rektor Aslaug Mikkelsen.

Belastende for rektor

Rektor og styreleder Aslaug Mikkelsen ønsker ikke å kommentere fremtiden til språkfagene riktig ennå, men sier til Forskerforum at kampen om språkfagene så langt har vært belastende.

– Vi har mange hensyn å ta. Vi har for høyt aktivitetsnivå på vårt universitet, og vi har lyst til å beholde språk, men vi har ikke nok studenter. Den situasjonen er vanskelig, sier Mikkelsen.

– Er ikke for høyt aktivitetsnivå det samme som å si at dere ikke har forholdt dere godt nok til rammene dere er gitt?

– Nei, vi holder oss innenfor Kunnskapsdepartementets rammer. Men vi har hatt en omfattende «utvikle universitet»-ekspansjon. Det har vært nyttig og nødvendig. Det vi gjør nå, er å konsolidere oss fordi samlede lønnsutgifter tar en for stor del av totalbudsjettet. Vår situasjon er ikke enestående. Øvrige universiteter og høyskoler sliter også med økonomien.

Hauken er imidlertid tydeligere i sin tale:

– Det er for få studenter i tysk og fransk. Her i Stavanger har vi ikke økonomisk rygggrad til å opprettholde undervisningen.

AV AKSEL KJÆR VIDNES

Avviser munnkurv

■ Etter et såkalt strategimøte med politisk ledelse i Kunnskapsdepartementet i høst skal flere universitetsrektorer ha vært hoderystende til det de oppfattet som et forsøk på munnkurv. – På dette møtet, like før budsjettet skulle vedtas, ble UH-sektoren nærmest tryglet om å være snill med statsråden og slutte med å framføre kritikk i det offentlige rom, sier stortingsrepresentant Henning Warloe fra Høyre til Universitetsavisa. Warloe tok opp saken fra Stortingets talerstol, hvorpå Tora Aasland avviste at møtet skulle være et forsøk på å kneble sektoren.

Mer oppdragsforskning i nord

■ Høgskolen i Bodø og Nordlandsforskning har slått seg sammen og samlet den eksternt finansierte forskningsaktiviteten i ett selskap: Nordlandsforskning AS. Formålet er å styrke konkurranseevnen og øke forskningsaktiviteten i Nordland, skriver Avisa Nordland. Rektor Pål Pedersen ved Høgskolen i Bodø har lagt to millioner kroner på bordet for aksjemajoriteten og sier til avisa at han tror dette er vel anvendte penger.

Norske humanister i europatoppen

■ Forskningsrådet la 8,5 millioner kroner i en europeisk fellespott for humanistisk forskning. Nå har norske forskere fått 20,7 millioner kroner tilbake i form av finansiering for sine prosjekter, skriver Forskningsrådet på sine nettsider. Hele 10 av 19 prosjekter som nylig fikk midler gjennom det europeiske samarbeidstiltaket Humanities in the European Research Area (HERA), involverer norske forskere. Det betyr at Norge hadde en suksessrate på 62 prosent ved årets HERA-tildeling.

Tapte retten til Ida-logoen

■ Da det stormet som verst rundt offentliggjøringen av Ida-fossilet i juni i fjor, så et lite Farsund-firma sitt snitt til å kapre retten både til navnet «Ida» og til fossilfiguren som logo på ulike produkter. Et snurt Naturhistorisk museum og Universitetet i Oslo (UiO) klaget saken inn til Patentstyret, men der fikk de ikke medhold, skriver Aftenposten. Nå er det nemlig avgjort at postordrefirmaet International Trade Service AS har førsterett på Ida-navnet og logoen. Dermed kan UiO ikke selge Ida-produkter som ligner dem postordrefirmaet fører.

Kutt ved Arkeologisk museum

■ Styret ved Universitetet i Stavanger (UiS) har vedtatt at Arkeologisk museum må kutte sju årsverk, noe som utgjør 10 prosent av staben. – Nedlegging av språkfagene har fått mye oppmerksomhet, men prosentmessig er det Arkeologisk museum som er den største taperen etter nedskjæringene ved UiS, sier Åge Hultgren, leder i Forskerforbundet ved UiS, til Forskerforum. Det er bare ett år siden museet ble en del av Universitetet i Stavanger. Les for øvrig om språkfagene ved UiS på side 9.

Nedkvitne anker

■ Arnved Nedkvitne tapte saken mot Universitetet i Oslo i Oslo tingrett, men anker dommen. Hovedstyret i Forskerforbundet har vedtatt å gi økonomisk bistand til Nedkvitne i forbindelse med ankebehandlingen. Nedkvitne ble i fjor avskjediget fra UiO med begrunnelsen at han etter tjenestemannsloven «grovt har krenket sine tjenesteplikter».

Vil kvotere menn

■ Kjønnss forsker Jørgen Lorentzen ved Universitetet i Oslo synes det er problematisk at statsråd Tora Aasland ikke bekymrer seg for skjev kjønnsrepresentasjon så lenge den går i menns disfavor. Nå etterlyser han kvoteringsordninger for flere fag enn veterinærstudiet. At menn nedprioriterer høyere utdanning, er en utvikling man ser over hele den vestlige verden, påpeker forskeren. – Det kunne vært interessant å vite når Aasland mener at skjevfordeling mellom kjønnene blir et problem. Er det på 70 prosent? Eller på 80 prosent? uttaler Lorentzen til Nettavisen.

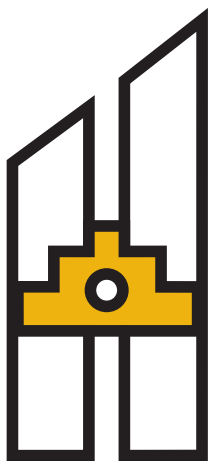
UiO får eget religionsråd

■ Det ble oppstyr i fjor høst da muslimske studenter ved Universitetet i Oslo (UiO) ba om større lokaler til sin fredagsbønn. Prorektor Inga Bostad tror det vil komme flere lignende saker, og da skal UiO være bedre forberedt. Nå er prorektoren i ferd med å sette sammen en egen ressursgruppe som skal utarbeide overordnede retningslinjer for religiøs mangfold ved universitetet. – Rådet vil komme med klare oppfordringer, men ikke nødvendigvis med forbud, sier Bostad til Uniforum.

Styrker vestlands-regionen

■ Høgskolen i Bergen (HiB) og Universitetet i Stavanger har inngått en intensjonsavtale om samarbeid. Avtalen dreier seg om faglig utvikling innenfor teknologi- og profesjonsutdanningene, samt om utveksling og samarbeid om stillinger. – Avtalen inngår i høyskolens overordnede strategi om å drive best mulig profesjonsbasert forsknings- og utviklingsarbeid, kompetanseutvikling og nyskapende aktiviteter. Dette vil kunne bidra til å styrke vestlandsregionen, uttaler HiB-rektor Eli Bergsvik på høyskolens nettsider.

Utsetter museumsbeslutning

■ Etter forslag fra statsråd Tora Aasland har regjeringen bestemt seg for å utsette den endelige avgjørelsen om lokalisering av nytt Kulturhistorisk museum. Dermed kan både trafikkanalysen for Bygdøy-alternativet og utredningene om forholdene i Bjørvika tas med i beslutningsgrunnlaget. – En fornuftig avgjørelse, sier museumsdirektør Egil Mikkelsen til Uniforum. Både Bygdøy- og Bjørvika-utredningene vil sannsynligvis være klare før sommerferien, opplyste Aasland på en pressekonferanse i februar.

NTNU og UiO best i Norden

■ NTNU kapret en fjerdeplass og UiO en sjetteplass på spanske Webometrics januarliste over de beste universitetene i Europa. Dermed er NTNU og Universitetet i Oslo (UiO) best i Norden, skriver Uniforum. På verdensrangeringen havnet de samme universitetene på henholdsvis 49. og 55. plass. Webometrics er knyttet til Spanias forskningsråd og måler institusjoners nærvær på nettet. Rangeringen ser mest på hvor mange forskningsartikler universitetene har tilgjengelig på nettet, men også på tilbudet av digitale bibliotek, databaser, digitale kurs og bidrag på internasjonale forskerkonferanser.

Samarbeider om e-bibliotek

■ Gjennom et innkjøpssamarbeid har universitetsbibliotekene i Bergen, Trondheim, Tromsø og Oslo gjort 150 000 elektroniske bøker tilgjengelige for forskere og studenter. Bøkene er billige per tittel, men fordi de må kjøpes inn i store pakker, er totalsummen for høy til at enkeltuniversitetene kan bære den alene. Bibliotekdirektør ved Universitetet i Oslo Bente Andreassen sier til Forskerforum.no at hun vil følge med på lånetallene for de nye bøkene før hun vurderer nye innkjøp. Håpet er at e-bøkene skal bli like populære som e-tidsskriftene, som har mellom to og tre millioner nedlastninger i året.

Klima med nye briller

■ Det regjeringsutnevnte klimapanelet *Klima 21* har hatt som oppgave å utvikle en ny, nasjonal strategi for klimaforskningen. Nå har panelet overlevert sin rapport til statsråd Tora Aasland, og kommer der med klare anbefalinger om å satse mer på samfunnsvitenskapelig klimaforskning. Prodekan ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Oslo, Marianne Lien, er glad, men fattet: – Styrking av både samfunnsvitenskapelig og tverrfaglig forskning på feltet har vært uttalt i mange år, men ikke fulgt opp i samme grad med konkrete bevilgninger, sier hun til Forskerforum.no.

Først ut med femårig lærerutdanning

■ Kunnskapsdepartementet har godkjent Universitetet i Tromsø (UiT) femårige master i lærerutdanning, melder universitetet på sine nettsider. UiT er dermed den første utdanningsinstitusjonen i Norge som tilbyr et helhetlig, femårig studium som ender med mastergrad og lektorkompetanse. Kommende lærere må bestemme seg for om de ønsker å undervise på 1.–7. trinn, 5.–10. trinn eller 8.–13. trinn.

Vitenskap er godt for helse

■ Statistisk sentralbyrås oversikt over ulike yrkers sykefravær for tredje kvartal i 2009 viser store forskjeller. Mens bingovertinner toppe listen med 13,4 prosent fravær, havner forskere og høyt utdannede på bunnen av statistikken, skriver Bergens Tidende. Blant de friskeste i landet er geologer, geofysikere og kjemikere, med rundt 2 prosent sykefravær. Også universitets- og høyskolelektorer, samfunnsvitere og biologer vet å holde seg friske og havner godt innenfor de femti minst syke yrkene.

– Ein mur rundt Nordland

Høgskolane i Nordland bør fusjonere, meiner eit utval.
Kritikarane átvarar mot auka politisk press og ein mur rundt Nordland.
Men Bodø-rektoren er nøgd.

TEKST: JOHANNE LANDVERK FOTO: BJØRN ERIK OLSEN

– Det er viktig å setje Nordland under lupa, seier rektor Pål Pedersen. Her står han under glaskuppelen i nybygget på campus i Bodø.

– Eg tek initiativet på alvor. Det er viktig å setje Nordland på kartet, og eg er kjempenøgd med at fylkeskommunen og statsråd Aasland tok initiativ til å setje ned dette utvalet, seier rektor Pål Pedersen ved Høgskolen i Bodø (HiBo). Han sit på kontoret sitt i Mørkvedgården med utsikt til campusområdet og om lag 5200 studentar. Rektoren har lenge venta på at Høgskolen i Bodø skal bli universitet. Men no er det fusjon han tenker mest på. Det handlar om samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon (SAK). For SAK er det nye moteordet i sektoren.

– Bra med aktive politikarar

Nyleg kom det såkalla Nordlandsutvalet med framlegg om at Høgskolen i Nesna, Høgskolen i Narvik og Høgskolen i Bodø bør fusjonere. Utvalet, der mellom anna fylkespolitikarar har vore med, er uroa over det låge utdanningsnivået i fylket. Fleirtalet i utvalet meiner høgskolane vil stå sterkare i ein fusjon, og ikkje minst legg dei til grunn at Høgskolen i Bodø snart vil bli universitet.

– Eg synest utvalet har gjort ein grundig analyse av situasjonen. Behovet for kunnskap i fylket er mykje større enn det tilbodet institusjonane kan gje i dag, seier Pedersen, som fortel at fylkespolitikarane i Nordland har vore svært

aktive over lang tid.

– Det å ha politikarar som viser sterkt engasjement for regionen, er viktig. Fylket har mellom anna hatt ein eigen strategisk plan for forskning i mange år, lenge før dei regionale forskingsfonda kom, fortel han.

– Men dei andre høgskolane i nord har reagert på at rapporten ikkje ser Nordland i samanheng med resten av landsdelen?

– Ja, men Universitetet i Tromsø (UiT) har ikkje nådd målet om å vere dekkande også for Nordland, berre 10 prosent av studentane har UiT som førsteprioritet. Utvalet har sagt noko om korleis Nordland, som har størstedelen av befolkninga i Nord-Noreg, kan utvikle seg. Det å setje Nordland under lupa vil vere ei styrking av heile landsdelen, meiner han.

Saknar heilskapen

Men rektor ved UiT reagerer sterkt på fusjonsforslaget.

– Det blir for snevert å sjå Nordland isolert frå resten av landsdelen. Rapporten svarar berre på utdanningsbehovet i Nordland, og ikkje i Nord-Noreg som heilskap, seier UiT-rektor Jarle Aarbakke.

– Å reise ein mur rundt Nordland fylke verkar hemmande for ein god diskusjon om kva type samarbeidsformer som vil tene heile landsdelen. Vi har i dag eit forpliktande engasjement i samarbeid med Høgskolen i Narvik, og teknologimiljøet ved UiT diskuterer i desse dagar korleis ein kan styrke samarbeidet i nordområda.

Og Aarbakke får støtte frå Høgskolen i Narvik (HiN), eller «Den teknologiske høgskolen i Nord-Noreg», som skolen kallar seg.

– Å lage éin stor institusjon for heile Nord-Noreg er heilt utenkeleg.

PÅL PEDERSEN, rektor ved Høgskolen i Bodø

– Ved berre å ta omsyn til fylkesgrensene set ein opp kunstige skilje. Eg kunne ønskt meg éi samanslutning for teknologiske fag som kunne ha omfatta både Nordland, Troms og Finnmark. Vi har utdanningstilbod i teknologi spreidd over heile Nord-Noreg, og vi vil samarbeide både nordover og sørover. Skulle dette forslaget gå gjennom, fryktar eg at fagmiljøet blir splitta opp, seier HiN-reaktor Arne Erik Holdø.

Høgskolen i Narvik har delteke i fusjonssamtalar med UiT saman med høgskolane i Harstad og Finnmark, men Holdø legg ikkje skjul på at høgskolen aller helst vil halde fram som ei sjølvstendig eining.

– Meiningslaus todeling

Rektor ved Høgskolen i Nesna (HiNe) er einig med kollegaen i Narvik:

– Om ein er ute etter å skape ein meir robust og fagleg struktur for høgare utdanning, må ein sjå heile landsdelen i samanheng. Eg meiner Tromsø må vere eit lokomotiv for kompetanseutbygging i nord, og det er heilt meiningslaust om vi no skal få ei todeling av Nord-Noreg, seier rektor Helge O. Larsen ved HiNe.

Fleire av rektorane Forskerforum har prata med, er også redde for at fusjonsplanane i Nordland skal øydeleggje visjonen om eitt felles universitet i Nord-Noreg.

Men rektor Pedersen ved HiBo deler ikkje visjonen om eit stort nordområdeuniversitet.

– Å lage éin stor institusjon for heile Nord-Noreg synest eg er heilt utenkeleg, med tanke på dei store avstandane i landsdelen. Og litt kon-

– Det som må ligge bak, er at politikarane vil redde Nesna.

JORUNN UBOSTAD, leiar i Forskerforbundet ved Høgskolen i Bodø

kurransse og dynamikk mellom institusjonane er bra, meiner han.

– Kan samarbeide likevel

Rektor Pedersen viser fram nybygget på campusområdet som stod ferdig i 2005. Ein stor glaskuppel på taket sender ljøs nedover i etasjane, og rundt ikring i bibliotek og opphaldsrom sit studentar og jobbar. Etter at Pedersen har teke ein prat med nokre masterstudentar, kommenterer han debatten slik:

– Eg opplever at diskusjonen som no går føre seg, med Tromsø som ser eit nytt universitet i Bodø som ein trussel, blir overspelt. Harstad, Tromsø og Finnmark kan fusjonere om dei ønskjer det, men eg kan ikkje forstå at ein fusjon i Nordland vil øydeleggje samarbeidet. Aarbakke hevdar at det blir bygd ein mur mellom Nordland og Troms, men eg meiner det ikkje er ein slik mur. Det er meir forskings- og utdanningssamarbeid mellom institusjonane i Nordland og Troms enn det nokon gong har vore. Om Narvik blir ein del av eit universitet i Nordland, ville det vere sterkt ønskjeleg at teknologimiljøet

samarbeider tett med Tromsø, seier han.

– Nesna må redde seg sjølv!

Men slett ikkje alle i Bodø lovprisar forslaga i rapporten. Leiar i Forskerforbundet ved HiBo, Jorunn Ubostad, verkar temmeleg opprømt der ho sit i høgskolebiblioteket. Utvalet har nemleg foreslått å leggje ansvaret for styring og leiging av all lærarutdanning til Høgskolen i Nesna.

– Ein kan lure på om forslaget er alvorleg meint! For korleis kan ein leggje fagleg og administrativ leiging til ein høgskole som nesten ikkje har studentar? Høgskolen i Nesna balanserer på ein knivsegg. Så det som må ligge bak, er at politikarane vil redde Nesna, meiner Ubostad, som jobbar med lærarutdanning ved Profesjonshøgskolen.

Ho reagerer også på at rapporten ikkje diskuterer kva ein meiner med fagleg og administrativ leiging.

– Det er merkeleg å flytte leiaransvaret for profesjonsutdanninga bort frå staden der hovudtyngda av profesjonsutdanninga ligg. Det er heller ikkje gjeve noka grunnngjeving for

– Det er merkeleg å leggje ansvaret for lærarutdanning til Høgskolen i Nesna, som nesten ikkje har studentar, meiner Jorunn Ubostad i Forskerforbundet ved Høgskolen i Bodø.

Rektor Pål Pedersen slår av ein prat med studentane som sit og jobbar i biblioteket. Dei tre er masterstudentar ved Fakultet for samfunnsvitskap.

dette. Dei fleste studentane er i Bodø, og Nesna får ikkje automatisk fleire studentar sjølv om dei får ansvar for lærarutdanninga. Men vi er ikkje ute etter å leggje ned Høgskolen i Nesna. Nesna må redde seg sjølv!

Ubostad trur heller ikkje at ein tvungen fusjon nødvendigvis gjev fagleg utbytte.

– Eg er ikkje imot samarbeid, men eg er skeptisk til fusjon. Det må i alle fall drøftast grundig, meiner ho.

Rektor Larsen ved Høgskolen i Nesna meiner derimot at det er eit bra forslag at Nesna skal få ansvar for å leie all lærarutdanning i fylket.

– Eg er einig i den arbeidsdelinga. Her har ein sett etter det høgskolane er sterke på, seier han.

– Bra at Aasland er på banen

Rektor ved Høgskolen i Finnmark meiner at det som har skjedd i Nordland, er oppsiktsvekkande.

– Det er høgst uvanleg å bruke ei fylkesgrense til å sementere strukturen for høgare utdanning i ein region. Eg veit ingen andre døme på dette, seier rektor Ketil Hanssen på telefonen.

Han synest likevel det er bra at statsråd Aasland har kome på banen.

– Eg er glad for at Aasland gjev uttrykk for ein klar vilje. Etter at Stjernø-utgreiinga vart avvist, har ein overlate til institusjonar og regionale politikarar å bestemme strukturendringane i sektoren, medan statsråd og departement har vore meir tilbakehaldne. Men det har ikkje nødvendigvis vore gunstig. Det har skjedd mykje sidan Stjernø-utvalet la fram utgreiinga, og ein kunne ha forventa større engasjement frå eigaren, meiner Hanssen.

UiT-reaktor Aarbakke meiner Aasland har hatt utruleg suksess ved å la institusjonane sjølv gå frivillig inn i samarbeidsprosessar.

– Dette er bortimot genialt gjort av henne. Men på bakgrunn av denne saka kan ein lure på

om statsråden har endra strategi, og om det også kan få konsekvensar for institusjonar som frivillig har inngått samarbeidsavtalar, seier han.

– Ikkje sterkare styring

Forsknings- og høgare utdanningsminister Tora Aasland presiserer at det i utgangspunktet var Nordland fylkeskommune som bad departementet om å utnemne eit utval.

– Departementet var kjend med utfordringane for utdanningsinstitusjonane i fylket. Fylkespolitikarane har i mange år peika på eit altfor dårleg utdanningstilbod, seier Aasland.

– Men kvifor var ikkje høgskolane sjølv med i utvalet?

– Er utvalet i Nordland eit unnatak, eller uttrykk for eit meir handlekraftig departement?

BJØRN STENSAKER, assisterande direktør ved Nifu Step

moding til partane om å bli betre kjend med kvarandre.

– Fylka spelar sterkare rolle

Men kan det som har skjedd i Nordland, likevel tyde på sterkare styring av sektoren?

– Både ja og nei, meiner Bjørn Stensaker, assisterande direktør ved Nifu Step.

– Det at departementet sette ned dette utvalet, kan tyde på det. At utvalet vart oppnemnt etter initiativ frå fylkespolitikarane, kan også tyde på det motsette, det vil seie at fylkeskommunane tek på seg ei sterkare rolle når det gjeld høgare utdanning. Vi veit jo at fylka har vore svært viktige for etableringa av universiteta i Agder og Stavanger, og vi ser at dei også spelar ei sentral rolle i diskusjonen om Innlandsuniversitetet, seier Stensaker, som siktar til at høgskolane i Hedmark, Lillehammer og Gjøvik har planar om eitt felles innlandsuniversitet.

– Når det gjeld politisk styring, er det ingen tvil om at ord som samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon står høgt på agendaen i departementet. Men samtidig vart det sett av ganske lite midlar til dette over statsbudsjettet, og storleiken på gulrota er også ein indikasjon på politiske prioriteringar. Vi veit at pengar styrer mykje av åferda i sektoren, seier han.

– Kan skape uvisse om politikken

Stensaker meiner handlemåten til departementet i denne saka kan skape uvisse kring politikken om fusjonar skal vere frivillige.

– Eg oppfattar at departementet er tydeleg i politikken, men utydeleg i konkret handling når ein nokre stader grip inn i prosessen, og andre stader let institusjonane forhandle på eiga hand. Dette kan skape uvisse om kva for rolle departementet har i arbeidsdelingsprosessen. Er utvalet i Nordland eit unntak, eller uttrykk for eit meir handlekraftig departement? spør Stensaker.

Han meiner også at det ikkje berre er institusjonane som strevar med å finne si nye rolle som meir autonome lærestader.

– Å gje frå seg myndigheit og handlingsrom, som departementet i prinsippet skal gjere, er heller ikkje ein enkel prosess – spesielt ikkje når ein samtidig er politisk ansvarleg for sektoren, seier han.

I mellomtida går diskusjonen vidare i nord. Dei tre rektorane i Nordland har hatt møte med statsråden, og Aasland kan fortelje at forslaget skal på høyring. Saka er truleg alt drøfta i dei ulike høgskolestyra innan Forskerforum har kome ut.

– For oss er dette ei svært viktig sak, presiserer Narvik-reaktor Holdø.

Men rektor Pedersen ved Høgskolen i Bodø har lite å tape. Han ser framover mot Universitetet i Nordland. Fire doktorgradsprogram er godkjende, og i slutten av april kjem Nokut på besøk. Så den prosessen går vidare. Fusjon eller ikkje fusjon. ■

– Det vart diskutert i løpet av prosessen, men vi ønskte innspel og gode råd om behovet for høgskoletilbod i Nordland som var heilt uavhengige av høgskolane. Departementet har ikkje instruert utvalet, seier ho.

– Det har kome sterke reaksjonar på at utvalet berre har sett på høgskolane innanfor fylkesgrensene?

– Ja, men det eine treng ikkje å utelukke det andre. Vi ønskjer å sjå på dette forslaget som ein del av strukturen i heile Nord-Noreg.

– Men det er svært uvanleg at departementet tek styringa på den måten som her er gjort? Er Nordland eit særtilfelle, eller er dette eit teikn på eit linjeskifte mot meir politisk styring av institusjonane rundt i landet?

– Nei, på ingen måte. Det føregår mange frivillige prosessar rundt omkring i landet. Vi har ikkje lagt opp til sterkare styring, men vi vil stimulere til samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon. Og vi vil også ha med arbeids- og samfunnsliv.

– Du har tidlegare kome med innspel om oppretting av samfunnskontrakt mellom departement, institusjonar og samfunnsliv. Ønskjer du meir kontroll over institusjonane?

– Nei, definitivt ikkje, dette var heller ei opp-

«Ta hele Nordland i bruk»

Rapport frå Nordlandsutvalet

- Fleirtalet foreslår fusjon mellom dei tre høgskolane i Nordland.
- Utvalet foreslår å fordele leiaransvaret slik:
 - all lærarutdanning til Høgskolen i Nesna
 - teknologiutdanningar til Høgskolen i Narvik
 - helse- og sosialfag og alle andre fagtilbod til Høgskolen i Bodø

Inger Østensjø, rådmann i Stavanger, leidde utvalet.

Andre i utvalet: Nordland fylkeskommune, LO Nordland, KS Nordland, NHO Nordland, Nifu Step, Forskingsrådet, studentrepresentant og representant frå høgskolesektoren.

Høgskolane i Nordland sat ikkje i utvalet.

Kor sterkt bør politikarane styre strukturen i UH-sektoren?

TORUNN LAUVDAL

Rektor ved Universitetet i Agder

– Politikarane bør ikkje detaljstyre strukturen. Men ein overordna politisk strategi for strukturen er likevel nødvendig.

JAN GRUND

Rektor ved Høgskolen i Akershus

– Sidan statlege institusjonar er ein del av statsforvaltninga, må sektoren rekne med at staten som eigar kan ynskje å gripe inn i strukturen, til dømes dersom det frivillige samarbeidet ikkje er tilstrekkeleg for å sikre god kvalitet.

BENTE OHNSTAD

Rektor ved Høgskolen i Lillehammer

– Styresmaktene bør stimulere til samarbeid og eventuelle samanslåingar. Men det er berre der autonomien til institusjonane kjem i konflikt med nasjonale interesser, at ein bør styre utviklinga.

AFRIKA

Bytter karakterer mot sex

■ Enkelte mannlige forelesere i Ghana og Tanzania ser det som sin rettighet å kreve sex som motytelse for å gi studentene gode karakterer. Det hevder forskere ved University of Sussex, ifølge Times Higher Education. Påstanden baserer forskerne på 1200 intervjuer med politikere og tjenestemenn, samt 200 dybdeintervjuer med studenter. De understreker likevel at seksuell trakassering er et fenomen som foregår over hele verden, og ikke er unikt for Afrika.

RUSSLAND

Havner bakpå med forskning

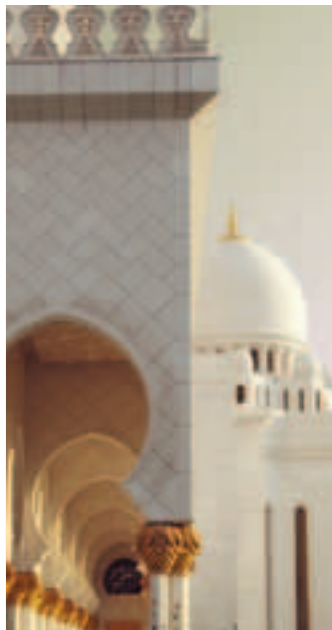
■ De siste ti årene har Russland opplevd en stadig nedgang i antall publiserte forskningsartikler, og landet ligger i dag nest dårligst an blant de såkalte BRIC-landene (Brasil, Russland, India og Kina). Bare Brasil gjør det dårligere, skriver Universityworldnews.com. Opplysningene stammer fra en ny rapport fra Thomson Reuters, kalt «The New Geography of Science: Research and collaboration in Russia».

AUSTRALIA

Smugles inn på studentvisum

■ Myndighetene i Australia trapper nå opp kontrollen av personer som kommer til landet på studentvisum. Spesielt ser de nøye på studenter fra India, Mauritius, Nepal, Brasil, Zimbabwe og Pakistan. Årsaken er at studentvisum er flittig brukt av menneskesmuglere, skriver avisen The Australian. Nylig ble det også oppdaget at menneskesmuglerne ikke bare retter seg inn mot private høyskoler og språkskoler, slik tidligere antatt, men også mot landets universiteter.

STORBRITANNIA

Forebygger ekstremisme

■ Politiet i Storbritannia har lenge vært bekymret for at enkelte universiteter fungerer som opplæringsplass for islamske ekstremister. Nå skal en komité bestående av universitetsrektorer undersøke hvordan britiske universiteter kan forhindre voldelig ekstremisme og samtidig beskytte ytringsfriheten, melder avisen The Guardian. Initiativet kommer ikke lenge etter at den tidligere studenten og islamske lederen ved University College London, Umar Farouk Abdulmutallab, forsøkte å sprengte et fly i Detroit.

HAITI

Jordskjelvet raserte universitetet

■ Nær 80 prosent av bygningene ved Port-au-Prince State University ble ødelagt under det store jordskjelvet i januar. Nylig var det investert til sammen to millioner amerikanske dollar i disse bygningene, skriver Universityworldnews.com. Nå diskuteres ulike typer samarbeid med universiteter i andre land. Blant annet skal det være snakk om å la studenter fra Haiti reise på studieopphold ved utenlandske institusjoner mens Haitis universiteter gjenreises.

FRANKRIKE

Kontroversiell frihet

■ Fra og med januar 2010 følger et flertall av franske universiteter landets nye selvstyrrereform, melder Universityworldnews.com. Med den nye organiseringen har universitetene fått kontroll over egne budsjetter, rekruttering og lønninger, noe som tidligere var et statlig ansvar. I tillegg endrer loven de statlige tildelingskriteriene i retning av mer resultatbasert finansiering. Den nye loven er imidlertid ikke bare populær. Alt i februar 2009 startet protestene fra vitenskapelig ansatte som fryktet at deres ansettelsesstatus skulle endres radikalt.

USA

Rømmer fra økonomifaget

■ Antallet amerikanere som vil studere bedriftsøkonomi, fortsetter å synke. En rapport fra Higher Education Research Institute viser den laveste andelen studenter siden 1974, melder Insidehighered.com. Blant forklaringene som nevnes for frafallet de siste årene, er det høye antallet finanssjefer som har blitt offentlig grillet i forbindelse med finanskrisen.

INDIA

Fratas universitetsstatus

■ Studenter i India protesterte høylytt etter myndighetenes beslutning om å frata 44 læresteder offisiell universitetsstatus. Ifølge BBC baserer regjeringen avgjørelsen på en undersøkelse som viste at lærestedene ikke holdt mål faglig. 200 000 studenter over hele landet skal være berørt. Myndighetene forsikrer imidlertid om at avgjørelsen ikke skal få konsekvenser for studentenes framtid.

DANMARK

Fagforeningsstøttet blokade

■ Københavns Universitet (KU) har vedtatt å si opp 130 medarbeidere innen realfag, og Aarhus Universitet skal si opp 65. Men mens rektor ved KU, Ralf Hemmingsen, begrunner nedskjæringene med færre basismidler, skylder vitenskapsminister Helge Sander på universitetets disponering av pengene, skriver danske Forskerforum. Protestene mot kuttene er mange, og den første uken i februar blokkerte 400–500 studenter fagene biologi, geografi og geologi. Slik skulle ansatte hindres i å komme på jobb, skriver Universitetsavisen. Aksjonen ble i ettertid støttet av Dansk Magisterforening, som tilsvarende det norske Forskerforbundet.

FRANKRIKE

Elitene frykter folket

■ Rektorene ved de franske Grandes écoles, universitetene som utdanner framtidens franske ledere, vil ikke sette av 30 prosent av plassene til søkere fra lavinntektsfamilier. Dermed er de forberedt på å trosse president Sarkozys ordrer om bredderekuttering, skriver avisen The Australian. Rektorene hevder at det å øke opptaket av barn fra arbeiderklassen og innvandrere vil medføre en senking av universitetenes høye standard. De ser det derfor som uaktuelt å ikke opprettholde samme inntakskrav for alle potensielle studenter.

KINA

Hjernene kommer tilbake

■ Den kinesiske regjeringens målrettede innsats for å motvirke hjerneflukt til utlandet har lyktes raskere enn mange hadde regnet med. Et eksempel som trekkes fram i The New York Times, er bioteknologen Shi Yigong. Etter 18 år i USA sa professoren opp sin stilling ved prestisjefylte Princeton University og flyttet hjem til sitt gamle hjemland Kina og en stilling ved Tsinghua University i Beijing.

TYSKLAND

Imamutdanning starter til høsten

■ Høstsemesteret 2010 starter universitetet i Osnabruck opp en egen imamutdanning. Utdanningen skal drives av staten, men med støtte fra islamske organisasjoner, opplyser nettstedet Evangelish.de. Interessen for studiet skal være tilstrekkelig, hevder religionsprofessor Rauf Ceylan overfor nettstedet. I dag er om lag 2000 imamer virksomme i Tyskland, og over 90 prosent av dem er utenlandske.

DANMARK

Drømmer om Lego-universitet

■ Den danske leketøyssigiganten Lego går med planer om å starte et privat universitet i byen Billund. Her håper de å kunne lokke til seg utenlandske toppforskere og bedrive all slags forskning og utdanning som har med barn å gjøre, melder det danske Ministeriet for vitenskap, teknologi og utvikling. Initiativet fra Lego skal ha kommet etter at den danske vitenskapsministeren Helge Sander luftet tankene om å skape særskilt gode vilkår for private universiteter. Disse tankene møter imidlertid kritikk både fra næringslivet og fra eksisterende universiteter.

EUROPA

Vellykket Erasmus

■ En ekstern evalueringsgruppe skryter av Erasmus Mundus-programmet og mener det har lyktes i å gjøre EU til en global 'centre of excellence' innen høyere utdanning. Det melder nettstedet Universityworldnews.com. Erasmus Mundus har eksistert siden 2004 og er EUs flaggskip innen høyere utdanning. Programmet er et institusjonssamarbeid på master- eller doktorgradsnivå, der universiteter og høyskoler går sammen i konsortier for å tilby en felles grad. Samarbeidet kan også inkludere institusjoner i land utenfor EU/EØS-området.

– PROBLEMET ER AT NOREG IKKJE HAR NOKON SKIKKELEG KULTUR FOR FORSKING.

FLYGANDE HOLLENDAR, NORSK SJUKE

VINCENT EIJSINK I SAMTALE MED PER ANDERS TODAL
FOTO: ERIK NORRUD

Universitetet for miljø- og biovitenskap kviler i det kvite. Ås, ein landleg vinteridyll. Men ulmar det under snøen? På veg inn til samtalen vår stoggar Vincent Eijsink¹ ein kollega på gangen og spør:

– Gjekk møtet bra? Vart det noko slåsting?

Nei, det vart visst ikkje det. Professor Eijsink ser litt skuffa ut. Han har ein kvikk sportsmannskropp, og ser ut som han kunne klare seg bra i ein nevekamp.

– *Slåst de mykje her ved universitetet?*

– Ikkje fysisk. Og det er berre sunt at vi kranclar og meiner ting sterkt. Men det finst ein del dårleg oppførsel i akademien. Eg har lese litt om Nedkvitne-saka. Personleg synest eg at vi forskarar burde tole litt meir leiing. Men når politikarane set økonomar til å styre oss, går det ikkje bra. Du kan ikkje styre forskning på den måten, seier Eijsink.

– Eg har høyrte ein personaldirektør seie om nokon at «han kan ikkje bli instituttleiar, fordi han er ein så god forskar». Utruleg! Noreg er eit spesielt land.

Vi skal snart kome attende til noregspising og forskingspolitikk. Men først litt om mannen og faget: Vincent Eijsink er nederlendar av opphav og biokjemikar av utdanning, og leier ei bioteknologi-gruppe² ved UMB. Det er enzym han har brukt det meste av yrkeslivet på å studere - protein som set fart på biologiske og kjemiske prosessar. Det verkar som om stikkordet enzym forløyser noko i Eijsink sjølv: Han blir ungdommeleg yr når han snakkar om desse stoffa.

– Enzym er fenomenale! Om ein finn dei rette enzyma, er dei effektive og presise, dei er ikkje giftige, og skaper ikkje uheldige biprodukt. I tillegg er det fagleg interessant å finne ut korleis enzyma gjer det dei gjer. Og dei har eit enormt potensial. Mange kjemiske prosessar kan erstattast med bioteknologiske.

– *Du har vel vore heldig med fagfeltet ditt: Bioteknologi har blitt stort?*

– Det har gått i bølger. Feltet var veldig hot da eg byrja som forskar. Så kom det noko av ein bølgedal, men no er interessa stor att. Men bioteknologien har nok ikkje levd opp til alle forventningane: Bioteknologi har vore veldig lovande veldig lenge.

Likevel har Eijsink stor tru på faget sitt.

– Vi kan bidra veldig mykje til berekraftig utnytting av ressursar. Men eg trur ikkje vi kjem utanom genmodifisering når vi skal sikre matforsyninga til verda. Det er eit vanskeleg og betent tema, men det finst store mulegheiter der.

– *Du er ikkje uroleg for framtida til sommarfuglane?*

– Jau da. All forskinga mi handlar om å utvikle berekraftig teknologi. Men åkrane utanfor vindauget er ikkje naturlege, dei heller. Om vi ikkje aksepterer inngrep i naturen, må vi menneske leggje ned nesten alt vi driv med. Eg ser at genmodifisering kan gjere skade. Men eg likar det ikkje når folk inntek kvasireligiøse posisjonar.

Det er uansett ikkje genmodifisering Eijsink driv med. Teamet hans arbeider derimot mykje med bioenergi, og prøver å gjere treverk meir lettfordøyeleg for bilmotorar.

– *Det aller meste av dagens biodrivstoff har ein høgst tvilsam klimavinst?*

– Bioetanolen som blir produsert i USA, er i alle fall meiningsslaus i eit klimaperspektiv. Biodiesel frå raps er heller ikkje heilt bra, og å felle regnskogen for å dyrke palmeolje er håplaus.

laust. Det beste vi har i dag, er nok bioetanol frå sukkerrøyr i Brasil. Men ja, ein kan gjere veldig mykje feil med biodrivstoff.

Eijsink er uvisst på kor stort biodrivstoff kan bli i Noreg.

– Kanskje kan 10 eller 20 prosent av bilparken gå på biodrivstoff i framtida. Men eg veit ikkje korleis ein skal kunne hauste skog i stor skala utan å øydeleggje biodiversiteten. Kanskje har drivstoff frå halm eller tang og tare større potensial. Eg ser òg for meg at kvar bygd i Noreg kan ha ein liten fabrikk der ein lagar drivstoff av all slags biologisk avfall. Det ville vere eit utruleg artig konsept for dette landet.

– *Du likte ikkje biodieselvgifta til Stoltenberg. I eit intervju i Østlandets Blad omtalte du avgifta som ein katastrofe for forskinga?*

– Det var nok avisa som la til ordet «katastrofe». Men signaleffekten av det vedtaket var ikkje bra. Og for bedriftene er slikt håplaus: Skal du endre avgiftene, kan du ikkje gjere det over natta. Men hovudpoenget mitt var at veldig mykje av forskingsmidlane i Noreg går via bedriftene. Og tek du bort grunnlaget for oppstartsbedriftene, skader du òg forskinga.

Eijsink er tvisynt her: Han likar å samarbeide med næringslivet, fordi det held forskinga realistisk. Samtidig er han skeptisk til den store delen bruksretta forskning i Noreg.

– Problemet er at balansen manglar. Å arbeide med bioenergi er artig

– I Noreg vart eg sjokkert over å sjå stipendiatar gå for å hente i barnehagen klokka fire. Framleis saknar eg kjensla av at alle er på tå hev heile tida.

¹ Det fulle namnet hans er ikkje mindre enn Vincentius Gerardus Henricus Eijsink. Eijsink er fødd i 1962, og kjem frå Arnhem i Nederland. Han er professor ved Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap ved UMB.

² Gruppa hans heiter «Protein Engineering og Proteomics», populært kalla PEP-gruppa, og tel kring 20 stipendiatar. Dei arbeider mest med ulike bruksmåtar for enzym.

og relevant. Men eg saknar tid til å mate inn idear nedanfrå og drive god grunnforskning – også når målet er praktisk bruk av forskinga, seier Eijsink.

– Når det gjeld energi, er nesten alle forskingsprosjekt i dag bedriftsinitierte. Eg trur faktisk ikkje at skattebetalarane er tente med det på sikt. Eg meiner ikkje at forskarane berre skal få pengar og gjere som dei vil. Men når vi jobbar 60 timar i veka, er det jo fordi vi vil oppnå noko: kurere sjukdomar, løyse problem. Vi treng meir næringsretta, men næringsuavhengig forskning.

Sjølv om Vincent Eijsink er eit utprega rasjonelt vesen, var det kjensler som lokka han til Noreg i 1993. Ved universitetet i Groningen, der han disputerte, møtte han den norske stipendiaten May Bente Brurberg. Slik hamna han ved Laboratorium for mikrobiologisk genteknologi på det som da heitte Noregs landbrukshøgskole.

– *Kjærleiken er visst den vanlegaste måten å lokke flinke forskarar hit til landet på³. Vi burde sende ut fleire attraktive unge norske menn og kvinner på slike oppdrag.*

– Kanskje det. Det andre effektive lokkemiddelet er pengar. Men dei pengane som skal til for å lokke toppfolk, er ikkje tilgjengelege i Noreg. Da tenkjer eg ikkje først og fremst på løn. Men skal du få dei beste folka, må du late dei disponere store beløp og ha eit langsiktig perspektiv. Så ja, å sende ut unge nordmenn er nok den billegaste måten. Men det kan hende du importerer ein del frustrasjonar i same slengen. Det er ikkje lett å kome til Noreg som forskar. Om det profesjonelle livet ikkje funkar, er det ikkje sikkert kjærleiken varer så lenge, heller.

Kjærleiken har berga for Eijsinks del, men møtet med Ås og Noreg var eit kultursjokk. Sjølv etter 17 år verkar det som om sjokket ikkje heilt har gått over. Problema oppstod i møtet med ein heilt annan vitskapskultur og mentalitet enn den han forlet i Groningen.

– Da eg kom til Noreg, var eg slått av at folk ikkje verka urolege for framtida i det heile. På den tida var folk i Nederland svært prega av den høge arbeidsløysa, og alle var medvitne om at dei verkeleg måtte stå på for skape seg ein karriere.

I tillegg tykte den unge Eijsink at forskning var det mest interessante i verda, og han levde deretter.

– Eg kom frå ei svært hardtarbeidande forskargruppe. Vitskap var mykje meir enn ein jobb, stipendiatane var på laboratoriet heile tida. I Noreg vart eg sjokkert over å sjå stipendiatar gå for å hente i barnehagen klokka fire. Framleis saknar eg kjensla av at alle er på tå hev heile tida. Men eg har etter kvart fått litt meir auge for positive sider ved den norske måten å gjere det på. Det let seg jo gjere å drive med god vitskap og samtidig leve eit liv ved sida av.

Men noregskritikken til Eijsink handlar om meir enn livsstil.

– Problemet er at Noreg ikkje har nokon skikkeleg kultur for forskning. Her i landet ser mange på forskning som noko suspekt. I Nederland er mykje meir av samfunnsutviklinga driven frå universiteta. I Noreg er det samfunnet som fortel forskarane kva dei skal gjere. Men kor skal ideane kome frå, om ikkje frå dei skarpaste hjernane i landet? Eg saknar forståing av kor innovasjonane kjem frå.

– *Er det verkeleg så ille? Det finst norsk forskning som hevdar seg godt og får anerkjenning?*

– Det kjem nok litt an på ståtaden. Biletet ser sikkert annleis ut om du jobbar med offshoretteknologi på NTNU. Men kulturelt sett er ikkje dette eit bra land å vere forskar i, seier Eijsink med ettertrykk.

– Generelt meiner eg at samfunnet burde gje meir tillit og fridom til folk som har vist at dei gjer fornuftige ting. Samtidig meiner eg at stillingsvernet er altfor sterkt i akademien i Noreg. Ein må gjerne late forskarar vere litt ustyrlege, men det burde ikkje vere tillate å ikkje produsere noko.

3 Kjærleik er viktigaste grunn til at utlendingar tek doktorgrad i Noreg, fortalde Forskerforum i 2007. 47 prosent av kvinnene og 30 prosent av mennene oppgav familie som hovudårsak til at dei kom til Noreg for å ta doktorgraden.

4 «Viktige realfag svekkes», Aftenposten 9.12.09. Eijsink skreiv mellom anna: «Alle honnørord om at realfag må styrkes blir meningsløse hvis man ikke tar innover seg at det koster mer å utdanne f.eks. en biokjemiker enn en samfunnsviter.»

I eit innlegg i Aftenposten i fjor skreiv Eijsink om skaden marknadsstyringa gjer på realfaga: «I mitt fagfelt har det blitt slik at nesten alle typer aktivitet skaper underskudd – økonomisk sett er det ofte best å ikke forske og undervise i det hele tatt!» 4

– Det er ikkje samsvar mellom kva som er fagleg best, og kva som gjev pengar i kassa for universiteta. Med dagens modell er realfaga dømde til å tape, medan dei billegare samfunnsfaga vinn. Om det var resultat av ein vedteken strategi, kunne eg kanskje godteke det. Men det er det jo ikkje.

Høgare utdanning skal ikkje vere eit velferdsgode for alle, meiner Eijsink.

– Det er ikkje talet på diplom som tel. Kvalitetsreforma handla ikkje om kvalitet, det var ei gjennomstrøymingsreform. Når eg ser at nokon er glade for at berre sju prosent har stroke til eksamen, får eg frysningar. Da er det truleg altfor lett å stå. Ein skal ikkje kunne cruise gjennom ei universitetsutdanning.

– *Det er dyrt for institusjonane å stryke studentane?*

– Ja, det er ikkje behageleg, det kostar pengar. Men universiteta bør ha så høgt nivå at somme fell av undervegs, om dei skal få fram det beste i folk. Kvaliteten på diploma er viktigare enn mengda.

– *Men det er vel betre for samfunnet at dei middelmåtige har ei utdanning enn at dei ikkje har det?*

– Einig. Men fungerer systemet om du ikkje får fram toptalentene? Vi

har ei moralsk plikt til å skape eit system som let alle utvikle seg maksimalt. I dag handlar nesten alle insentiva om kvantitet, ikkje kvalitet.

– Du er vel rett og slett skeptisk til heile den nordiske likskapstanken?

– Om vi snakkar om toppforskning eller toppidrett, så er eg det. Du blir ikkje verdsmeister i fotball om det er vedteke at laget må ha med to frå Finnmark og to frå Bergen. Det kapitalistiske systemet handlar om at den beste vinn. Og i innovasjon må du vere først og best, elles er du ingenting.

– Den nordiske modellen handlar mellom anna om å bøte på dei mest brutale utslaga av kapitalismen?

– Og det er bra. Men ein kan behalde likskapstanken og samtidig dyrke fram toppmiljø. Ein kan vere sosialdemokrat og gle seg over at naboen får til noko stort. Og vi tolererer einardyrking på andre område. Det er greitt at folk set alt anna til side for å drive toppidrett, men det er få som set alt anna til side for å drive toppforskning.

– Men det manglar vel ikkje konkurransementalitet i akademien i Noreg – er det ikkje eit rotterace for å få pengar og posisjonar?

– Absolutt. Men om du vil, kan du òg sleppe unna. Du kan melde deg

ut og leve roleg og komfortabelt som forskar.

Eijsink er heller ikkje imponert over ordninga med Senter for framifrå forskning.

– Eg trur nok slike senter hjelper. Men ordninga er ikkje bra nok. Ho er typisk norsk, typisk Forskringsrådet: Det er overorganisert, du skal ha så mange nettverk, skrive masse brev, alt skal vere så stort. Det der er for-

resten typisk EU òg. Det kan gjerast så mykje enklare: Om vi hadde nok langsiktige, gode toppforskningsstipend til talentfulle forskarar, ville mykje ha vore gjort.

– Blir dei største talenta øydelagde i det norske utdanningssystemet, meiner du?

– Nja. Nei. Dei som verkeleg vil noko, får det til. Er du eit kjempetalent, blir du plukka opp. Men desse talenta manglar ofte ein ekstra drive som tek dei enda lenger.

Vi har nett ete lunsj i lag, men det strekte visst ikkje til. Vincent Eijsink ser framleis ut som om han ikkje har fått mat på lenge.

– Du må vere skikkeleg svoltet for å nå til topps. ■

– Stillingsvernet er altfor sterkt i akademien i Noreg. Ein må gjerne late forskarar vere litt ustyrlige, men det burde ikkje vere tillate å ikkje produsere noko.

HVEM: Victor Plahte Tschudi ved Det norske institutt i Roma.

HVA: Undersøker hvordan Roma har blitt framstilt i reisebøker på 1500-tallet med et kunsthistorisk perspektiv.

HVORDAN: Ved å saumfare biblioteker i Roma og sammenlikne innholdet og presentasjonen av byen i reisebøker.

AV TORE SEVHEIM

Det antikke Jupitertempelet forkledd som Peterskirken i Girolamo Franzinis guidebok til Roma fra 1588.

PROSJEKT: Guidebøker fra Roma på 1500-tallet. **INSTITUSJON:** Det norske institutt i Roma. **FAGRETNING:** Kunsthistorie. **FINANSIERING:** Universitetet i Oslo. **UUNNVÆRLIG VERKTØY:** Latinsk ordbok. **PUBLISERINGSFORM:** Artikler. **NY KUNNSKAP:** Guidebøker var pavelig propaganda for hele Europa.

Victor Plahte Tschudi bruker mange timer i instituttets bibliotek, men mesteparten av litteraturen finner han i Vatikanets bibliotek – noe som ikke alltid er like enkelt. – I Vatikanet er de restriktive, sier han litt oppgitt. (Foto: Alex Gritti)

Den evige turiststad

– Bare i fjor høst kom det ut fire guidebøker om Roma i Norge. Folk er helt gale etter denne byen, og flyene ned hit er alltid fulle. Helt siden keisertiden har folk fra hele verden flokket seg om Roma, sier Victor Plahte Tschudi, postdoktor ved Det norske institutt i Roma.

I en villa plassert godt oppe på Gianicolo-høyden har han og de andre ved instituttet en av byens beste utsikter over den evige stad. Men det er ikke dagens reisebøker som interesserer Tschudi mest, det er dem fra 1500-tallet.

– Verden ble gjennomillustrert på 1500-tallet, og det hadde mye større påvirkning enn vi tror i dag. Gjennom trykkekunsten ble guidebøker den mest utbredte boksjangeren i Vestens bokhistorie, forklarer han.

De første illustrerte guidebøkene dukket opp i 1510, og bare i tidsrommet 1500–1600 ble det gitt ut over 500 forskjellige guidebøker over Roma. I tillegg kommer alle Roma-guidene som ble trykket og gitt ut andre steder på kontinentet.

– Bokillustrasjoner av kobberstikk havner gjerne i skyggen av de store malerne, men kobberstikk var dét størstedelen av Europas befolkning festet øynene på. Bare en liten del fikk se de kjente maleriene og byggene med egne øyne. Da illustrasjoner av Colosseum og Pantheon

ble spredd ut, ble Roma visuell og til stede, sier Tschudi.

Pavepropaganda

I halvannet år har kunsthistorikeren besøkt byens biblioteker for å studere de gamle guidebøkene. Ett av funnene hans er at guidebøkene var mer enn rene beskrivelser av byen og monumentene. Da Martin Luther hamret inn sitt budskap lenger nord på kontinentet, fikk paven brått bruk for den populære boksjangeren.

– Guidebøker ble et veldig attraktivt middel for å spre et bilde av Roma, og det grep paven tak i. Bøkene ble brukt som propaganda for den katolske kirken og for å innlemme folk i moderkirken, i stedet for den falske nord for Alpene, sier han.

Utover 1500-tallet vokste bransjen ut av proporsjoner, og klipp-og-lim-metoden ble hyppig brukt for å kompensere for mangelen på forfattere og illustratører. Paven tok grep om guidebokbransjen og innførte trykkeprivilegier, slik at alle bøker som ble trykket om Roma, måtte innom Vatikanet først.

– Det antikke Jupitertempelet ble for eksempel framstilt slik at det liknet Peterskirken. Dermed seiret paven også over den hedenske arkitekturen. Mange av bøkene starter også med

pompøse dikt som hyllet den sittende paven, forklarer han.

Gjennom sensur og mangel på illustratører mener Tschudi at Europa fikk et forvrengt bilde av Roma.

– Man begynte å kopiere eksisterende trykk, men forandret bare litt på dem. Selve bokformatet kunne også betinge bildet av arkitekturen. Var boken mindre enn originalen, måtte man kutte bort deler av bygget, eller flere bygg kunne plasseres innen samme illustrasjon for å få stappet dem inn på siden, sier han.

Historiebøker og avlatsguide

De første guidebøkene over Roma ble gitt ut allerede på 1100-tallet. Hovedsakelig var de ment for å løse pilegrimer fram til de hellige stedene og steder der de kunne få kjøpe avlat for ulike synder. På veien til det helligste, Peters grav, kunne man liste opp antikke monumenter som man gikk forbi på veien, forklarer Tschudi.

For pilegrimene kunne man si at guidebøkene var livsviktige, for å sikre seg frelse. Utenfor Roma ble bøkene brukt som historiebøker og suvenirer, og bildene i bøkene ble brukt som veggpyrd.

– Hvis Roma var verdens hovedstad, var reisebøkene fra Roma verdens historiebøker, sier Tschudi. Bøkene utkom som oftest i lommeform

Det norske institutt i Roma holder til i et fasjonabelt strøk og tilbyr leseplasser til dem som vil studere eller forske i Roma. (Foto: Alex Gritti)

Det norske institutt i Roma

- Holder til i en villa på Gianicolo-høyden i Roma.
- Instituttet er en del av Universitetet i Oslo og er underlagt Det historisk-filosofiske fakultet.
- Har åtte ansatte, hvorav én vitenskapelig med forsknings- og undervisningsansvar og to postdoktorer.
- Instituttet ble opprettet i 1959.
- Driver med forskning og undervisning innen arkeologi, kunst- og kulturhistorie relatert til Italia.
- Bistår norske studenter og forskere som oppholder seg i Roma.

mat, men var gjerne på flere hundre sider skrevet på tykt, fett kalveskinn. I starten kom de på latin, men senere ble det også vanlig at det ble skrevet en oppsummering på baksiden på tysk eller fransk.

– Man kan følge språkutviklingen også gjennom guidebøkene, sier han og antar at han har hatt mellom 100–150 forskjellige bøker fra 1500-tallet mellom hendene.

Orden i kaoset

Tschudi beskriver de eldste guidebøkene som platonisk oppbygd, hvor man systematiserer byen utenfra og beveger seg inn mot kjernen. Den tidligste boken han har klart å finne, og som mer eller mindre har den formen man kjenner i dag, er fra 1534. Han mener den er starten på sjangerens renessanse.

– Da tok man i bruk den retorikken vi ser i dagens bøker – snu deg til høyre og du ser Colosseum – som tar ståstedet til den besøkende og beveger seg gjennom byen som en faktisk vandring fra a til å. Først når litteraturen møter mannen, blir guideboken en ordentlig guide, forklarer han.

Tschudi mener at bøkene også var med på å forme bykjernene rundt om i verden, og han trekker fram guidebøkernes evne til å systematisere byen for leseren.

– Tekstene organiserte byen på en måte den ikke var. Byen var jo et kaos med bare smågater, men per definisjon skal guidebøker være oversiktlige. Etter hvert begynte man å anlegge gater i Roma etter rutene bøkene beskriver. Den første rette gaten i Roma ble ferdig i 1503, forteller han.

Forskningen på guidebøker har resultert i flere artikler, og Tschudi mener at det er et undervurdert materiale som havner i skyggen av malerkunsten og arkitekturen.

– Hvordan kunst og arkitektur kan ha innflytelse, finnes i studien av illustrerte guidebøker, understreker han.

Vrangt Vatikan

Den største utfordringen i Tschudis arbeid er å organisere materialet. Han beskriver det som

Giacomo Lauros guidebok fra 1615 viser Roma-turister fra alle verdenshjørner. Til og med en same og en danske er med, rett til venstre for monumentet, i denne barokke illustrasjonen.

en evig sammenlikning der man stadig må gå tilbake til noe man har lest eller sett tidligere. Paven gjør heller ikke arbeidet enkelt, for han har ikke helt sluppet taket om guidebøkene fra 1500-tallet.

– Vatikanet er restriktive med gjengivelse av materialet i artikler. I tillegg er det også vanskelig å få komme inn i Vatikanets bibliotek, som har den største samlingen av reisebøker, forteller Tschudi.

I nåtidens reisebøker mener han at den dypere meningen har falt bort. Mens de før like mye fungerte som historiebøker og veiledere til det religiøse Roma, er det nå mat og shopping som gjelder.

– Før dro man til Roma for frelse, nå drar man til Roma for å spise. Restaurantene er de nye kapellene, og bordene er de nye altrene, sier han. ■

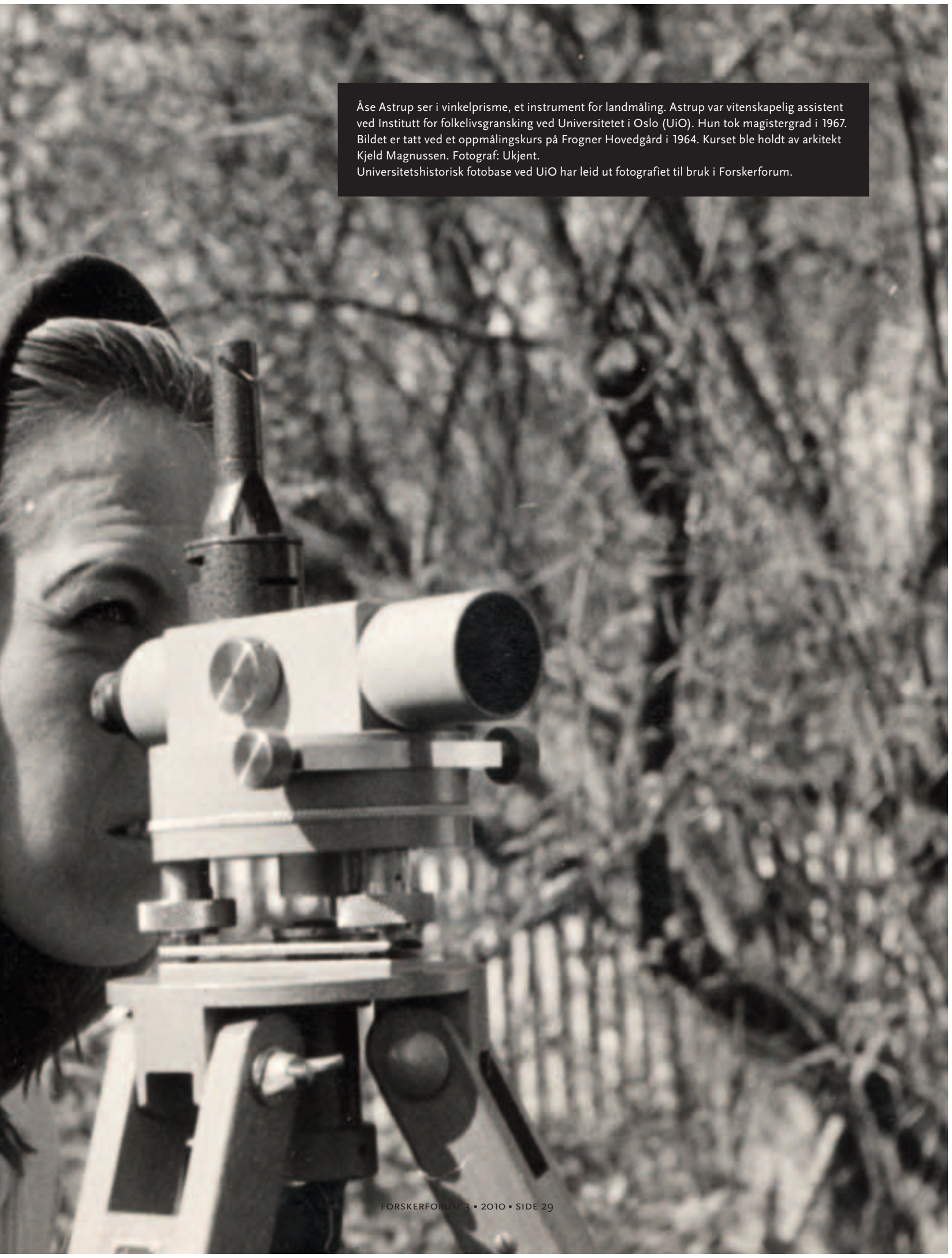

Guidebok fra Roma, tittelside.

Guidebøkernes lommeformat betydde plassmangel, og ulike bygninger fra forskjellige steder ble plassert side om side.

Åse Astrup ser i vinkelprisme, et instrument for landmåling. Astrup var vitenskapelig assistent ved Institutt for folkelivsgransking ved Universitetet i Oslo (UiO). Hun tok magistergrad i 1967. Bildet er tatt ved et oppmålingskurs på Frogner Hovedgård i 1964. Kurset ble holdt av arkitekt Kjeld Magnussen. Fotograf: Ukjent. Universitetshistorisk fotobase ved UiO har leid ut fotografiet til bruk i Forskerforum.

20 NØTTER

1. Kven stod bak flyet H-4 Hercules, som var bygd av bjørk, hadde eit vengespenn på 98 meter – og utførte éin flygetur?
2. Kva for europeisk konge hadde seint på 1800-talet eit privat handelsmonopol i Kongo-staten?
3. Kva namn er Sture Bergwall betre kjend under?
4. Kva heitte bassisten som vart med i Sex Pistols i 1977, utan å delta på albuma deira?
5. Kva for vekst vart alle norske bønder i 1661 pålagde å dyrke, om ikkje dei ville risikere å miste gard og grunn?
6. Når blir helgemesse (allelhelgensdag) feira i Noreg?
7. Kven vann Tour de Ski for kvinner i år?
8. Kor lenge er det sidan steinalderen tok slutt i Nord-Europa (margin: 200 år)?
9. Kven var den første utanlandske leiaren Barack Obama ringde som president?
10. Kva treslag er californiske General Sherman, verdas største tre (1490 kubikkmeter)?
11. Kva slags dyr er ein mandrill?
12. Kva for plante blir nytta til framstilling av biodiesel i Noreg i dag?
13. Kva heitte duetten til José Carreras og Sarah Brightman som vart laga for OL i Barcelona 1992?
14. Kva har eit vakse menneske flest av, tenner eller ryggvirvlar?
15. Nemn minst to av dei tre nordmennene som står med etappesiger i Tour de France.
16. I kva for by kjem avisa *Arbeidets Rett* ut tre gonger i veka og *Fjell-Ljom* éin gong i veka?
17. Kva heitte journalisten og aktivisten som slo gjennom med boka *No Logo* i 2000?
18. Kva var målet med ikkje-intervensjonspakta som Storbritannia, Frankrike, Russland, Tyskland og Italia signerte 2. august 1936?
19. Kva var namnet på reforma i universitets- og høgskulesektoren som vart innført i 2003?
20. I kva for roman er bankfunksjonæren Josef K. hovudperson?

Kva har eit vakse menneske flest av, tenner eller ryggvirvlar?

1. Howard Hughes
2. Kong Leopold II av Belgia
3. Thomas Quirk
4. Sid Vicious (Simon John Ritchie)
5. Humle
6. Første søndag i november
7. Justyna Kowalczyk, Polen
8. Om lag 3800 år
9. Den palestinske presidenten Mahmoud Abbas
10. Redwood (mammuttre)
11. Ein ape
12. Raps
13. *Amigos para siempre*
14. Ryggvirvlar (33 mot 32)
15. Dag Otto Lauritzen, Thor Hushovd og Kurt Asle Arvesen
16. Røros
17. Naomi Klein
18. At dei alle skulle halde seg borte frå den spanske borgarkrigen
19. Kvalitetsreforma (i høgare utdanning)
20. *Prossessen* av Franz Kafka

SVAR:

10 KJAPPE

MARTIN TJELTA

Medlem nr. 40018178

i Forskerforbundet.

STILLING: Fagleder for økonomi- og virksomhetsstyring ved Universitetet i Stavanger.

UTDANNING: Siviløkonom og samfunnsøkonom (cand.oecon.) fra Norges Handelshøyskole (NHH).

FØRSTE STILLING: Opptaksleder og studieveileder ved NHH.

KARRIEREMÅL: Jeg trives i offentlig sektor og synes det er meningsfullt å forsøke å bidra til verdiskaping her.

Tuller ikke med tall

– Hva jobber du med nå?

– Jeg jobber mest med utvikling av universitetets økonomiske styrings-systemer. Blant annet arbeider jeg med en større omstillingssak som handler om å skape økt økonomisk handlingsrom for den faglige videreutviklingen av Universitetet i Stavanger.

– Hvor tenker du best?

– I en engasjert, gjerne lettere opphetet diskusjon.

– Hva er den viktigste fagboken i ditt akademiske liv?

– Jeg er jo opptatt av utdanning og investering i humankapital, så da må det vel bli Gary Beckers klassiker *Human Capital* fra 1964.

– Hva er tabu i ditt fag?

– Tull med tall er ikke bra.

– Hva skal til for å bli en god økonomi- og virksomhetsrådgiver?

– En bør ha brukbar forståelse for hvordan et universitet fungerer. Så som at vi er avhengige av at de faglige og administrative funksjonene samhandler godt, og at vi gjensidig anerkjenner våre ulike roller. I tillegg er det viktig med faglig og personlig integritet, og det skader heller ikke med en smule tålmodighet.

– Hvem er den beste læreren du har hatt?

– Jeg har hatt mange gode lærere, men professor Bertil Tungodden ved NHH er den som i sin tid lærte meg de mest interessante sidene ved samfunnsøkonomien.

– Dersom du måtte velge deg et annet fagfelt, hva ville du falt ned på?

– Jeg har et mellomfag i sosialantropologi. En stund var det reell fare for at jeg skulle fortsette med det.

– Om du var forsknings- og høyere utdanningsminister, hvilket enkelt-tiltak ville ha vært viktigst for deg å få gjennomført?

– Da ville jeg satset sterkere på arbeidsdeling og konsentrasjon i sektoren. Norge er et lite land, og gitt de høye politiske ambisjonene vi har for kvaliteten i utdanning og forskning, er ressursene for tynt spredt.

– Hvor var du EU-avstemningskvelden 1994?

– På valgveie på Hulen i Bergen. Det går nok bedre neste gang.

– Hva vil du lese mer av i Forskerforum?

– Det kunne helt klart vært mer stoff om det viktige og krevende arbeidet Forskerforbundets administrative medlemmer gjør for å legge til rette for undervisning og forskning.

AV HELENE LINDQVIST

Lik løn. Folkestads fiendar.

Det er god sjanse for at du som les dette har Anders Folkestad som øvste sjef. Som leiar av hovudorganisasjonen Unio, der Forskerforbundet er tilslutta, er han på toppen av den fagorganiserte delen av tilværet til medlemmer i Forskerforbundet. Lat meg vere personifisert: Kven kjempar Folkestad mot i lønsoppgjeret i vår?

Likeløn ser ut til å verte eit hovudemne i lønsoppgjeret, ikkje minst framstiller Folkestad det slik. Kvinner i utdanningsgruppene i offentleg sektor tener ifølgje Unio 80 prosent av menn. Tanken om store likelønstilltak som monnar er gamal, men vart konkretisert på ein ny måte gjennom likelønsskommissjonen leia av Anne Enger. I den offentlege utgreiinga frå 2008, *Kjønns og lønn*, kom framlegget om å setje av tre milliardar til føremålet. I Soria Moria II opna regjeringsspartia for eit «særskilt likelønsløft» i offentleg sektor. Dei raud-grøne la inn ein del føresetnader. Ikkje minst må partane i arbeidslivet verte samde om kva yrkesgrupper ein skal prioritere. Satsar ein på kvinner i offentleg sektor, kan ikkje mannsdominerte grupper i privat sektor få kompensasjon for denne auken.

Men kjem dei ekstra milliardane i vår? Sigbjørn Johnsen er i denne samanhengen ein Folkestad-fiende. Regjeringa har brukt meir pengar enn handlingsregelen tilseier, og Johnsen – den noverande sjefen for finanskrisa – symboliserer strevet for å nærme seg handlingsregelen att. Strevet tilseier at pengane iallfall ikkje sit uvanleg laust frå staten i år.

Bruker ein eit horisontalt perspektiv frå Unio og Folkestad, kan blikket møte dei andre hovudorganisasjonane, og størst ruvar LO. Akademikerne, LO og YS samarbeidde tilsynelatande godt om pensjonssaka i fjor. Trass til dels ulike interesser, klarte dei å halde fronten samla. Men éin interesse-motsetnad dukkar no opp på ny, langs aksen utdanning.

Enkelt sagt: Dei lågt utdanna i LO og YS kolliderer med dei høgt utdanna i Unio og Akademikerne. Delar av LO har vore motstrevande til ein likelønspott då dei har frykta at likeløna kunne

gå ut over eigne medlemsgrupper, ikkje minst i mannstunge grupper i privat sektor. Frå denne krinsen får Fellesforbundet og leiar Arve Bakke jobben med å vere fiende av Folkestad. Bakke slo uakademisk fast at ein likelønspott er noko tull. Men delar av grunngevinga hans er ikkje berre noko tull, han peikar på smertelege problem: Dersom ein kommunetilsett reinhaldar tener mykje meir enn ein reinhaldar i det private, vil presset mot konkurranseutsetting auke – det vert nemleg billigare for kommunen. For å unngå eit slikt press, bør dermed den private reinhaldaren òg ha betre løn. Ja vel, dette er eit forskarblad. Men kom ikkje og tru at alt ikkje heng saman med alt.

Redaktør
Kjetil A. Brøttveit

Gnissingar er der òg mellom Akademikerne og Unio. Forhandlingsleiar Curt A. Lier i Akademikerne stat meiner staten har gjeve klar beskjed om at det ikkje kjem friske likelønspengar. Folkestad meiner det er altfor tidleg å fastslå dette lenge før forhandlingane er i gang.

Arbeidsgjevarane, då. Dei er vel fiendar? Ligestillingsminister Audun Lysbakken er nærast som Folkestad-ven å rekne. Han har peika på likeløn som eit hovudområde i likestillingsarbeidet, og stilte opp på tariffkonferansen til Unio i januar. Men kor stort gjennomslag har han for likeløn i regjeringa?

Ei gjengs mening på arbeidsgjevarsida er nok representert ved Anne-Kari Bratten i Spekter, arbeidsgjevarorganisasjonen til blant anna helseforetaka. Bratten er iallfall ein solid fiende. Ho er motstandar av ein likelønspott, og har understreka at det

ikkje er tida for eit ekstra dyrt oppgjer. Ho ser det som umogeleg å få til ein bindande avtale mellom partane i arbeidslivet som gjer at nokre grupper får ei ekstra lønsutvikling utan at det

løyser ut krav frå andre grupper. Folkestad svarar, i si eiga spalte på heimesidene til Unio, at det er på grensa til fascinerande at staten held seg med ein arbeidsgjevar som går mot likestillingspolitikken til regjeringa. Her talar ein kringsett mann.

Innanfor Unio er der òg ulike interesser.

Kvinnedominerte forbund som sjukepleiarane ligg midt i leia for ein likelønspott. Men politifolka, som elles ikkje er smålatne, gjer naturlegvis ikkje det. Forskerforbundet får òg problem med å nå opp til dei mogelege like-

lønskronene. Forbundet meiner at ein kvinneprosent på 60 i ei stillingsgruppe bør kvalifisere for likelønstillegg, og for grupper i Forskerforbundet gjeld dette stort sett berre høgskulelærarar og bibliotekarar. Likelønsskommissjonen tok sjølv utgangspunkt i ein høgare kvinneprosent – to tredelar – med lærarar, sjukepleiarar og førskulelærarar i målgruppa. Dersom Folkestad skulle klare å nedkjempe alle fiendane, kan dermed Forskerforbundet likevel stå tapande att.

Sett frå Forskerforbundet er den største lønsfienden vanskeleg å personifisere, men lett å peike på – den stadig aukande lønsskilnaden for høgt utdanna mellom offentleg og privat sektor. Frå september 2008 til september 2009 hadde tilsette innanfor forskning og utviklingsarbeid i privat sektor ein nominell lønnsvekst på 8,3 prosent. Vitskapleg tilsette i staten måtte nøye seg med ein auke på 2,9 prosent i same periode, viser tal frå Statistisk sentralbyrå. Forskerforbundet trur lønsveksten totalt for fjoråret var på om lag 4 prosent for statleg vitskapleg tilsette, men avstanden er likevel stor – og aukande. Som lønseksperter Pål Schøne ved Institutt for samfunnsforskning uttalar til Forskerforum. no: Lønsgapet kan få alvorlege konsekvensar for både rekruttering og motivasjon av tilsette. Dette gjeld spesielt fagfelt med ein særskilt god privat marknad. Kva gjer Forskerforbundet med det problemet? Hugs òg samanfallet med kjønnsdimensjonen: Blant høgtutdanna er kvinner i fleirtal i offentleg sektor, medan mennene dominerer privat sektor.

Ha ein god 8. mars!

Sigbjørn Johnsen er i denne samanhengen ein Folkestad-fiende.

LEDER KRONIKK DEBATT BØKER

Send kronikkforslag til kjetil.brøttveit@forskerforum.no. Kronikkens lengde må ikke overstige 10 000 tegn, inkludert mellomrom. Bidrag som trykkes honoreres med kr. 2.000,-. Innlegg må være maksimum 2000 tegn. De blir ikke honorert.

Programmer gir dårligere forskning

Andelen programforskning har blitt altfor stor, mener kronikkforfatter Erik Boye. Han spør: Har Norge forskningsprogrammer for nytenkende og ukonvensjonelle forskere?

Av Erik Boye
Professor og
forskningssjef
Oslo

Universitetssykehus
Radiumhospitalet

Igjen har vi forskere blitt skuffet over et magert statsbudsjett, selv om forskningen får mer enn før. Kanskje er ikke pengemengden hovedproblemet, men fordelingen og forvaltningen av den. Fordeling av offentlige midler til forskning skjer hovedsakelig ved at politikere og byråkrater dirigerer penger til felter der de mener det trengs mer kunnskap. Det vil i praksis si

at departementene får opprettet spesielle satsinger og programmer som tilgodeser disse feltene. Dette er en helt legitim framgangsmåte. Men det blir for galt når nesten alle forskningsmidler blir gitt på denne måten, og kvalitetskontrollen og oppfølgingen er ikke god nok.

Størstedelen av bevilgningene er gitt med sterke føringer, enten direkte til institusjonene eller gjennom programmer der innholdet er strengt definert. Det er mange aktører som vil tilgodese spesifikke forskningsområder, noe som gjør at midlene blir delt opp i mange små pottar. Størrelsen på hver pott er forhåndsbestemt og uavhengig av hvor mange gode søknader man måtte få inn. Antallet pottar er meget høyt, og det gjør at mange pottar blir veldig små.

Inndeling av forskningsmidlene i små pottar innebærer en pervertering av viktige prosesser som kvalitetskontroll og konkurranse. Hvorfor

skulle man ønske å dele opp midlene i småpottar? Det må være fordi man vil sikre at pengene går til forutbestemte felt og ikke til noen andre. Hvis ikke dette er begrunnelsen, vil alle hensyn tilsi at pottene bør være færre og større. Et smalt program har som hovedformål å beskytte et fagfelt fra konkurranse utenfra. Dette kan være ønskelig fordi feltet ikke har noen forskere eller har forskere som ikke kan hevde seg i en åpen konkurranse. I motsatt fall, hvis feltet rommer sterke forskergrupper, skulle man tro at feltet vil tjene på store, åpne programmer, siden det da vil komme bedre ut. Et program er derfor resultat av en politisk favorisering av et aktuelt forskningsfelt framfor andre, og denne favoriseringen anses som nødvendig for å sikre at pengene virkelig kommer fram til dette feltet.

Geografiske begrensninger kan være like problematiske som de faglige. Hvorfor har vi fått regionale forskningsfond? Visse svakere regioner kan da få forskningsmidler de ikke ville ha fått i en åpen konkurranse. Regionale forskningsfond er distriktspolitikk finansiert med forskningsmidler. God forskningspolitikk er det neppe. Det øker byråkratiet og reduserer mulighetene til å velge ut de gode prosjektene.

Den nåværende inndelingen i småpottar gjør at forskerne må søke penger fra en rekke forskjellige kilder. Det betyr at mye tid blir brukt på å skrive søknader om små midler. Mange forskere bruker for mye tid på å skrive søknader og for lite tid på å forske. I tillegg vil tildeling av små bevilgninger fra små pottar redusere stabiliteten og forutsigbarheten for en forskningsgruppe.

Den ferske Indikatorrapporten fra Forskningsrådet forteller at Norge brukte 16 milliarder offentlige kroner på forskning i 2007. Det aller meste av disse midlene var øremerket til drift og løpende prosjekter. Forskningsrådet kanaliserte 12 prosent av sine midler (3 prosent av de 16 milliardene) til såkalte frie prosjekter, det vil si midler der kvaliteten av prosjektet er det viktigste kriteriet for tildeling. Evalueringer av norsk forskning konkluderer alltid med at dette nivået er for lavt. Tre komiteer av internasjonale toppforskere uttalte følgende som sin hovedkonklusjon etter å ha evaluert norsk biologisk forskning i 2000: «[...] it is important to note that the three panels independently recommended that Norway should urgently increase its funding support for curiosity driven, inves-

«Hvorfor har vi fått regionale forskningsfond?»

tigator motivated basic research so as to create a more favourable balance between basic and applied research». Disse kloke og velmente ord har falt på stengrunn. Til tross for en rekke liknende uttalelser fra eksperthold går andelen midler til frie prosjekter stadig nedover. En kan undres på hvorfor norsk forskningsledelse i det hele tatt ber om råd.

Programforskning kan yte verdifulle bidrag, selv om prinsippet med at forskningens mål er utpekt i forkant, er en svakhet. Jeg argumenterer ikke for opphør av all programforskning, men andelen må reduseres kraftig. Politikere og byråkrater må nøye vurdere i hvilken grad de skal utøve sin rett til å detaljstyre forskningen. Slik det er nå, er det mange forskere som ikke passer inn i noe program. For at de overheadet skal få midler til sin forskning, er de avhengig av at deres fagområde blir tilgodesett av noen politikere/byråkrater. Dette stimulerer til lobbyvirksomhet som i seg selv kan bevirke en skjevfordeling av midlene. Det finnes flere eksempler på at enkeltgrupper har skaffet seg et sugerør inn i en pengesekk, og det uten at den faglige eksellensen er påtrengende.

Det er vel riktig å si at kunnskapen om og erfaringen med hva som trengs for å utføre forskning på høyt nivå, ikke er sterkt representert i Stortinget eller i departementene. For styringsglade politikere er det viktig å innse at det ikke er tilstrekkelig å peke i en retning og sette en del forskere til å løpe i den retningen. Det er mange hensyn som avgjør om en slik dirigert forskning blir vellykket. For eksempel er dirigerte forskere programforpliktet til å holde en viss kurs og vil ofte være ute av stand til å oppdage annet enn

det de er ute etter. Mange prosjekter med øremerkete midler er ofte preget av mangelfull kvalitetsvurdering og sviktende kontroll- og oppfølgingsrutiner, noe som gjør at resultatene

blitt ukjent med å konkurrere på kvalitet, men er vant til å få tildelt våre faste småpottar?

Hovedtanken bak utlysning av midler til fri forskning er erkjennelsen av at det er vanskelig,

«Mye tyder på at sterk satsing på strategisk forskning er ineffektivt.»

ofte ikke blir som forventet. Denne forvaltningen representerer en lekkasje i forskningsskuta Norge.

Det er mye som tyder på at sterk satsing på strategisk forskning er ineffektivt. Dette hevdes med styrke fra forskerhold i Norge, i våre naboland og i England. Britiske forskere mener at dette er grunnen til at Storbritannia får mye færre nobelpriser nå enn før byråkratiseringen av forskningen startet. Norske forskere har hatt liten suksess i det europeiske forskningsrådet (ERC), og vi utmerker oss som det landet som får minst igjen fra ERC sammenliknet med hvor mye penger vi ellers bruker til forskning. Kan det ha sammenheng med at vi nesten bare bruker pengene våre til programforskning? Jeg leder ett av evalueringspanelene i ERC og kan med beklagelse konstatere at det er få søknader fra Norge, og at svært få av dem når opp. Er vi

for ikke å si umulig, å forutsi hvor det kommer nye gjennombrudd i forskningen. All erfaring tilsier at dette er en håpløs oppgave, selv for den mest informerte. Forskningsminister Tora Aasland har fått med seg dette poenget når hun sier: «Vi må skape et forskningssystem som kan finne svar på de spørsmålene vi ikke engang visste vi burde stille.» Men hvor søker man om midler til slik forskning? Forskningsrådet omtaler de to norske forskerne som nylig fikk ERC-bevilgning, som «usedvanlig ambisiøse, nytenkende og ukonvensjonelle». Har Norge noen programmer for nytenkende og ukonvensjonelle forskere? Hvilken byråkrat lager et program for deres forskning? Det er viktig at en del forskere – etter nøye kvalitetsvurdering – får anledning til å gjøre det de er best til, nemlig å lete rundt i ytterkanten av vår erkjennelse.

Kriminell karriereplanlegging

Kva er skilnaden på god journalistikk og A4-kriminologi?

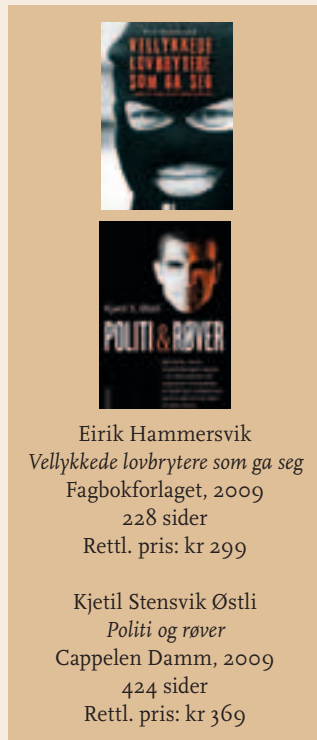
Det moderne norske samfunnet er eit fengsel. Å vere fødd inn i det er å vere dømd til eit livsvarig A4-liv – dersom ein ikkje då greier å rømme. Ein fluktvæg er det kriminelle livet, eit liv som ærleg skurk, slik vi kjenner det frå historiene om Robin Hood, Gjest Baardsen og Ocean's Eleven, eit liv fri for reguleringane vi vert utsette for frå morgon til kveld, frå krybbe til grav.

Denne myten har nok fått mang ei gutesjel til å drøyme om eit liv utanfor den disiplinerte kvardagen – og om det perfekte bankranet. Og det kriminelle livet tiltrekker seg journalistar og kriminologar – som i to av fjorårets bøker, bøker som fortel oss noko om kriminalitet, og om kva som er skilnaden på god journalistikk og A4-kriminologi.

Den kriminelle hovudpersonen i Østlis bok *Politi og røver*, Petter R. Hansen, realiserte gutedraumen og vart ein ærleg skurk, av det slaget som er for innbrot og imot ran. Og for strengare straffer. Gjennom han får vi også møte det kriminelle miljøet som utvikla seg på Tveita på 1980-talet, med vakta på senteret, Jan Kvalen, som rollemodell. Østlis bok handlar om intelligent maskulin kriminalitet, om kriminelle som langt på veg har ei sjølvforståing som liknar myten: Kriminalitet er ikkje ein jobb, men ein livsstil. Dei er bohemaner frå arbeidarklassen, i opposisjon mot det vanlege småborgarlege livet, men møtte dei ein boheme, ville dei oppfatte han som ein sjølvcentrert, veik pratmakar.

I ei bok som overgår det meste av god kriminallitteratur i dramaturgi og nerve, ikkje minst ved skildringa av ei imponerende rekke av innbrot og ran, møter vi også Jonny Brenna, spanaren som såg eit stadig meir brutalt miljø utvikle seg. Jan Kvalen er ein representant for denne brutaliteten; stadig meir prega av bol, amfetamin og kokain vart torpedojobben etter kvart «griset». Toska er ein annan, med Nokasranet og drapet i Stavanger som førebels punktum.

Hovudpersonane i boka til Hammersvik er vellukka lovbrytarar som gav seg. Vi følgjer seks kriminelle karrierar frå det første

brotsverket til karrieren vert avvikla. Hammersvik viser at motiva for kriminell verksemd er mange (inntekt, spenning, vennskap, dop), slik motiva for å slutte varierer: redsla for å bli tatt, kjærleik, eller rett og slett at ein blir lei dette kriminelle jaget, og søker ein jobb der ein kan vere til nytte for andre.

Det kan verke urettvist å samanlikne boka til ein brageprisvinnar med arbeidet til ein ung, rett nok lovande, kriminolog som har fått masteroppgåva omskriven til bok. Men det kan vere illustrerende. Begge bøkene gjev informantane stemmer vi trur på, trass i, eller på grunn av, at kjeldekritikken er fråverande – truleg fordi han vert oppfatta som irrelevant. Det er forbrytaren sin versjon som er i sentrum. Hos kriminologen fører dette til at sjølve den kriminelle handlinga stort sett er utanfor teksten. Vi må berre førestille oss at torpedoen maltrakterer eit andlet, at langaren sel dop til ein

forvilla fjortenåring for å finansiere eige forbruk. Begge forfattarane stiller seg likeverdige med intervjuobjekta, Østli viser korleis møtet med dei også har påverka han til å stille spørsmål ved sitt eige liv. Og å forsvare det.

Hammersvik har snakka med seks tidlegare kriminelle. Denne meldaren byggjer på to bøker. Det gjev ikkje grunnlag for allmenne konklusjonar om verken kriminalitet eller kriminologi, men ein kan stilisere nokre observasjonar og gje dei status som hypotesar: Begge bøkene vekslar mellom skildringar og teoretisk refleksjon. Teoriane vert nytta eklektisk, som tolkingsskjema. Det er berre journalisten som tidvis diskuterer om kriminologiske teoriar er gyldige. Kriminologen skriv seg inn i ein tendens i norsk samfunnsforskning, der teoriar blir nytta som nøklar til litterær analyse og ein ikkje stiller spørsmålet om gyldighetsområdet til teorien. Det er truleg intellektuell latskap meir enn prinsipiell kunnskapsrelativisme som undergrev den vitenskaplege orienteringa i mange fagmiljø.

Norsk kriminologi er for meg, som utanforståande, eit døme på ideologisert forskning, med einsidig merksemd mot den negative funksjonen til straffa og for ein meir liberal kriminalitetspolitikk. Desse bøkene dokumenter korleis kriminelle karrierar er prega av mange og ulike motiv for å velje kriminalitet som yrke – og for å forlate det. Kriminalitetens rasjonale kan vere naud, men òg ønske om luksus, spenning eller lett tente pengar. Ulike motiv krev ulike respons. Og kva funksjon straffa har, varierer.

Hammersvik har skriva A4-kriminologi. Det er ingen djuptpløyande kritikk: Ein ung forskar skal utvikle handverket sitt innfor definerte rammer. Og kanskje vel han ein gong å bryte ut, og bli ei stemme som bryt med lauget for å stille spørsmål ved dei faglege dogma i det offentlege ordskiftet.

AV ODDGEIR OSLAND

Byråkratisk museumshistorie

Anne Eriksen
Museum. En kulturhistorie
Pax Forlag, 2009
224 sider
Rettl. pris: kr 349

Boka står på solid fagleg grunn, men klarer diverre ikkje å gjera meg særleg nysgjerrig på museumsfaget. Berre halvparten av boka er kulturhistorisk i den vanlege tydinga av ordet, medan resten er ei lærebok for ABM-sektoren (arkiv, bibliotek, museum).

For den allmenne lesar er del 1 om museumshistorie mest spennande. Her skildrar Anne Eriksen godt den historiske endringa i museums-kulturen frå 1500-talet og til vår tid. Rikfolk laga dei mest eksotiske wunderkammer og raritetskabinett, og samla på merkelege ting som smådyr på sprit, utstoppa fuglar, gamle myntar, potteskar eller kvalskelett. Astronomen Tycho Brahe hadde ei stor samling, men heile bygget vart jamna med jorda i 1597 fordi han fall i unåde hjå Christian 4.

På 1760-talet byrja biskop Gunnerus i Trondheim å bygga ei samling, og skreiv hyrdebrev der han bad alle prostar og prestar i bispedømmet om å samla inn gjenstandar. Også på denne tida bestod samlingane av kuriøse gjenstandar, men dei vart kilte mellom naturalia og kulturgjenstandar, og det vart laga kompliserte system inspirerte av planteklassifikasjonen til Linné.

Fyrst godt ut på 1800-talet fekk Noreg ein museums-kultur med bygningar laga for føremålet, med ein ekspertise som katalogiserte og la til rette, og eit publikum som viste kvifor det var viktig å sjå på dei heile. Utviklinga heng nøye saman med nasjonsbygginga, og det veks fram statlege ordningar som sikrar stabil drift. Frå rundt 1905 er vikinggjenstandar det symbolske viktigaste av alt.

Eg har allereie sagt at andre del av boka blir meir strevsam å lesa. Denne delen heiter «Museumsvirksomhet» og tek for seg fire viktige ferdigheiter blant museumsarbeidarar, nemleg å samla, bevare, forska og formidla. Denne kombinasjonen av ekspertkunnskap er særprega for museumsverksemd, og er i utgangspunktet interessant og relevant.

Men her vert Eriksen nesten byråkratisk i forma, blant anna ved at ho jamleg refererer til den internasjonale museumsorganisasjonen ICOM. Det er viktig for Eriksen å skildra korleis dei administrative detaljane i dei fire ferdigheitene har utvikla seg over tid i ein norsk samanheng. Her er det få fargerike anekdotar, og desse kapitla er skrivne nesten direkte for folk i ABM-sektoren.

Dessutan er andre del akkurat like historisk som den fyrste. Dei historiske periodane som er brukte i del I, vert mobiliserte på nytt, og Eriksen dreg på dei same forfattarane, musea og tema som i den førre bolken. Denne framgangsmåten skapar mange oppattakingar, og det er ikkje sikkert at ei slik todeling var den beste løysinga.

Det teoretiske rammeverket i boka er ganske tynt. På side 15 skriv Eriksen at ein kan forstå museet som ein sjanger basert på felles forståingar av signal og teikn, og denne sjangerkompetansen blir bygd opp og forandrar seg over tid. Men dette er ein ganske innlysande mekanisme, og Eriksen klarar ikkje å få noko fruktbart ut av å setja namnet 'sjanger' på han. Ho brukar elles heller ikkje omgrepet særleg hyppig, og etter kvart verkar det nesten som ho har gløymt at ho introduserte det som eit styrande omgrep i byrjinga.

AV LARS NYRE

Subjektiv rettferdighet

Beatrice Halsaa og Anne Hellum (red.)
Rettfærdighet
Universitetsforlaget, 2010
290 sider
Veil. pris: kr 219

Niesen min har ennå ikke fylt tre, men hun kan allerede en masse. Hun kan spise fire yoghurtter på rappen, løpe fort nedover bakker, og hun kan si navnene på alle hun elsker. Og når det er blitt kveld, og mamma'n hennes sier det er sengetid, kan hun bli så sint. – Jeg vil ikke det, mamma, kan hun si. – Du må, sier mamma'n. Og da hender det hun sier klart som blekk: - Det er urettferdig.

Rettfærdigheten er så enkel at selv barn kan forstå den. De kan skyve den foran seg som argumentasjon for likhet, men de kan også bruke den for å beskrive følelser og selvforståelse. Og det er den menneskelige selvforståelsen som på mange måter kan leses som en rød tråd gjennom dette kryssfeltet mellom rettferdighet som argument og rettferdighet som idé i essay-samlingen *Rettfærdighet*. Den er redigert av kjønnsforsker og professor Beatrice Halsaa og professor og jurist Anne Hellum. Gjennom tretten essay fra et bredt spekter av

fagfelt formidles perspektiver på rettferdighet både fra den abstrakte filosofien, den ideelle jusen, den skjønnelitteraturen, den empiriske samfunnsforskningen og den pragmatiske politikken.

Som leser rives vi mellom idé og praksis. Noen kapitler gir teoretiseringer som lar virkeligheten få ligge litt i fred, til fordel for refleksjoner som får vandre fritt. Her lanseres rettferdighetstanker helt tilbake til Platons forståelse av den som harmoni, og fram til samtidig filosofi som Martha Nussbaums rettferdighetsteori som tar utgangspunkt i respekten for menneskelig verdighet.

Men den distanserte freden som kan legges seg som et ufarliggjørende filter i leserens sinn gjennom den teoretiske og intellektuelle refleksjonen, får ikke vare lenge. For i andre kapitler tegnes det opp bilder fra en skarp, krenkende og grunnleggende gal virkelighet. Her demonstreres det urettferdige i at staten påfører barn å leve borte fra sine foreldre, eller i at Vestens overforbruk blir livstruende for en ellers miljøvennlig (men fattig) del av verden. Slik formidles utfordringene vi brytes mot når vi vil forstå rettferdighet. Men er det mulig å finne en felles forståelse og en felles praksis av rettferdighet?

Thomas Hylland Eriksen skriver om to parallelle forståelser av rettferdighet. Den ene er komple-

mentaritetsperspektivet der rettferdighet defineres diskursivt ut fra hva slags rolleforventninger vi knytter til mennesker. Det andre er likhetsprinsippet, der selv oppvakte tantebarn på knappe tre år lett kan påpeke urettferdighet i fordelingen mennesker imellom. Hylland Eriksen konkluderer med at individets behov for anerkjennelse og respekt bør tilfredsstilles, men de bør også selv føle at de «får som fortjent [...] at de blir sett og respektert som det de ønsker å bli sett og respektert som». Han ser altså kimen til en universell forståelse og praktisering av rettferdighet i mennesket selv og vår selvforståelse. I en pluralistisk verden er det nok lettere sagt enn gjort, men ikke umulig. Dessuten er det rettferdig!

AV RAGNHILD FJELLRO

Kort fortalt

Erling Sandmo, Karin Gunder-
sen, Mona Ringvej mfl.
Antikken i ettertiden
Universitetsforlaget, 2010
344 sider
Veil. pris: kr 399

Antikken har fått forskjellig betydning i møte med forskjellige tider. Studiet av slike møter, resepsjonsstudier, har i de senere årene vokst fram som et eget forskningsfelt, der denne boken er det første bidraget på norsk. Boken gir en rekke eksempler på hvordan antikken har blitt brukt og fortolket i Vesten fra Karl den stores tid til 2006.

Jørgen Pedersen (red.)
Moderne politisk teori
Pax, 2010
334 sider
Veil. pris: kr 329

Boken presenterer sentrale moderne politiske teoretikere – Jürgen Habermas, Charles Taylor, Michel Foucault, Pierre Bourdieu og flere – som på forskjellig vis er relevante i flere av samtidens debatter, for eksempel om multikulturalisme eller overnasjonalitet. Boken sikter mot å gjøre leseren bedre i stand til å ta stilling til disse temaene. Jørgen Pedersen er stipendiat ved Universitetet i Bergen.

Finn Fuglestad
Vekstøkonomi. Et globalhistorisk essay
Unipub, 2010
302 sider
Veil. pris: kr 298

Vesten har opplevd en sterk økonomisk framgang de siste fem hundre årene, og de siste femti- seksti årene har denne framgangen gradvis spredd seg til resten av verden. Forfatteren knytter dette til vekstøkonomien, som er nært relatert til kapitalismen, og ser på når, hvor og hvordan denne økonomien oppsto. Finn Fuglestad er professor i historie ved Universitetet i Oslo.

Friedrich Nietzsche
Moralens genealogi
Spartacus Forlag, 2010
185 sider
Veil. pris: kr 329

Nietzsche innfører her det berømte skillet mellom herremoral og slavemoral. Boken utkom for første gang i 1887 og er regnet som et hovedverk innen vestlig moralfilosofi. Hovedspørsmålet er hvorfor moral dannes, og hvordan den hindrer menneskets livsutfoldelse. Nietzsche dyrker den sterke som lever sitt liv uavhengig av den gjengse moral, uten samvittighetsnag.

Normalfordeling?

KARAKTERSYSTEM: Det er bra at masterstudentene i Norge har usedvanlig gode og omfattende kunnskaper, viser innsikt i stoffet, kan framstille det klart og bruke det selvstendig, eller at de viser god oversikt over kunnskapsfeltet, forståelse og en reflektert holdning. Det er nemlig disse hovedkravene som stilles for å oppnå en A eller en B i dagens karaktersystem. Er det ikke det vi vil se masterstudentene oppnå? Stian Danielsen i Forskerforum 1/2010 (s. 9) reiser spørsmål ved om det å studere et fag i fem år og levere en masteroppgave av høy kvalitet er suspekt når vi ikke kan rangere disse gode prestasjonene nærmere.

Vi trenger egentlig ikke å være redde for at masterstudenter ikke «normalfordeler» seg i fagene

sine. Som Eirik Lien og kolleger nevnte i artikkelen som Danielsen viser til, fordeler masterstudenter seg på kursene de tar i programmene sine, på en lite påfallende måte. Det er på masteroppgavene at masterstudentene skiller seg ut og gjør det best. Dette skulle ikke være overraskende; det er tross alt masteroppgavene studentene jobber lengst med, og hver masteroppgave er et unikt produkt som ikke kan sammenlignes med andre på samme måte som hundre besvarelser på samme eksamensoppgave.

Vi har en jobb å gjøre med å bestemme hva som er viktigst når vi vurderer studentenes faglige produkter: (1) dokumentasjon om hvorvidt studenten har mestret faget og kan bidra til den faglige diskursen på interessante og faglig

forsvarlige måter, eller (2) plassering av produktet i en normalfordeling. Svaret vil avgjøre hva vi vil gjøre videre med vurderingsredskapene våre. Uansett svar, og som jeg tidligere har argumentert for i en artikkel om overgangen fra det gamle til det nye karaktersystemet i *Assessment in Education*, det aller viktigste er å bruke karakterer som er valide og reliable og dermed forståelige tolkningsredskaper for både sensorene og studentene. Jeg er overbevist om at vi har beveget oss mot et system som er bedre enn karaktersystemet vi hadde før, men vi må bli enige om hvorvidt kvalitetsbeskrivelser også skal kunne brukes til å normalfordele særlig høytpresterende studenter. Fram til da er jeg glad for at kvalitetsbeskrivelsene til karakterene ser ut til å bli brukt, og at masterstudentene viser oss at det faktisk nytter å studere et fag i flere år.

TOVE DAHL,
Universitetet i Tromsø

Stillstand og mobilitet

RETTELSE: Forskerforum gjorde en feil i korrekturen i leserbrevet «Flere internasjonale studenter til Norge – hvorfor?», som stod på trykk i nr. 2/10. Begrepet «innmobilitet» (i betydningen mobilitet til Norge) ble til «immobilitet» i innlegget fra Bente Teigen Gundersen, Arne Haugen og Margrete Søvik, Senter for internasjonalisering av høyere utdanning (SIU). Dermed ble et begrep for en type flytting erstattet med noe i nærheten av det motsatte.

Forskerforum beklager feilen.

RED.

«Vi trenger ikke å være redde for at masterstudenter ikke 'normalfordeler' seg i fagene sine.»

VIL DU LEDE VÅRT FORSKNINGSINSTITUTT?

Brenner du for forskning og anvendelsen av den? Kunne du tenke deg å utvikle Agderforskning slik at det oppfattes som et solid forskningsinstitutt langt utenfor regionen?

For å lykkes i stillingen, bør du være en målfokusert leder med god forståelse for strategiske prosesser, utvikling, forskning og drift. Vår nye leder er en pådriver for å identifisere og utnytte nye muligheter og strategiske relasjoner. Tror du dette er deg? Ta kontakt!

Søknadsregistrering og mer informasjon finner du på www.mentorpartner.no – se ledige stillinger. Du kan også ta kontakt med Trond Sørensen i Mentor Partner på tlf. 90092201. **Søknadsfrist 15.mars.**

Agderforskning

Agderforskning AS er ett av 12 regionale forskningsinstitutt i Norge, og driver samfunnsvitenskapelig forsknings- og utviklingsarbeid regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Gjennom å være en profesjonell samarbeidspartner med solid faglig basis og nært samarbeid med Universitetet i Agder, skal vi bidra til ny forståelse og forandring i bedrifter, organisasjoner og samfunn. Vi ble etablert i 1985 og har kontorer i Sørlandet Kunnskapspark i Kristiansand og i Kulturfabrikken i Arendal. Vi har 31 faglig ansatte. Omsetningen er ca. 33 mill og økonomien er solid.

Oslograf 2011

Forskningens uutholdelige letthet

Kunnskapsnasjonen Norge

HANDLINGSROMUTVALGET: Jeg viser til artikkel om handlingsromutvalget i Forskerforum nr. 2/10. I artikkelen fremkommer det blant annet at handlingsromutvalget har diskutert «kutt i forskningen» og «å innføre rene undervisningsstiler».

Akademisk frihet er viktig, men jeg opplever ikke at norske universiteter har fått mandat til å gå bort fra prinsippet om forskningsbasert utdanning. Med forelesere uten forskerkompetanse har jeg vanskelig for å se hvordan kravet om forskningsbasert utdanning kan opprettholdes.

Med andre ord, dersom målet er å krisemaksimere, kan det sikkert være greit å diskutere disse tingene. Dersom målet er å komme ut med noen konstruktive løsninger som kan få oppslutning både politisk og i sektoren, er det bortkastet tid å diskutere dette.

Å faktisk fjerne forskningsrett fra undervisningsstillingene i UH-sektoren minner meg om et lite akademisk uttrykk fra Nord-Norge. «Det blir som å pisse i buksa for å bli varm på beina.» Med andre ord – man kan sikkert trykke noen flere studenter gjennom et noenlunde akseptabelt utdanningsløp, men på lang sikt vil jo naturligvis kvaliteten gå ned. Da er vi ikke like langt, men har rykket langt tilbake. Det har kunnskapsnasjonen Norge ikke råd til.

TORD LIEN, *stortingsrepresentant (Frp) og 2. nestleder i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen*

På første side i *Dr. Zhivago* av Boris Pasternak står en oversikt over romanens hovedpersoner. De er mange og har rare navn. Som om ikke det var nok, tyder lista på at flere personer vil bli omtalt med alias.

Vi får blant annet vite at Pavel Pavlovitsj Antipov også bærer kjæleavnene Pasja, Pasjenka, Pavlusjka, Patulja og Patuljetsjka. Praktisk da med en oversikt! For meg fungerer den også som en advarsel om at dette blir vanskelig. Den eneste grunnen til ikke heller å skru på tv-en er at store russiske romaner kan gi et eget løft som jeg ikke kan risikere å gå glipp av. Men kunne ikke Pasternak bare kalt den mannen Pavel og ferdig med det? Åtte navn, Pasternak, på én og samme fyr, kan det være noen mening i det? Ja, det gir nyanser og en russiskhet man sikkert kan lære seg å elske. Pavlusjka er tross alt et utrolig koselig kjæleavn.

Som forsker må jeg ofte vurdere å forenkle min fremstilling. Det er opplagt at en må tilpasse seg sitt publikum. Naboer vil ikke vite mer enn at jeg «driver med kreft», og det er en utmerket forenkling når det skal småprates i gata. Formidling av forskning til interesserte ikke-spesialister krever også forenkling, og det er en kunst å finne balansen slik at fremstillingen blir god. Større dilemma oppstår når en må vurdere å forenkle i en vitenskapelig publikasjon. Selv her skal det fenge, men dette behovet kan medføre en forringelse av budskapet. Det enkleste er ikke alltid det beste, og vi må av og til velge det vanskelige fordi problemet fortjener det.

Flere ganger har jeg opplevd at fagfellevurderere ikke forstår hva jeg mener, fordi jeg har brukt metodikk de neppe kjenner, hvorpå de foreslår en enklere løsning. (Det kan jo være jeg som var dum, men la oss si at det ikke var slik.) Jeg tror ikke dette er uvanlig, kanskje særlig ikke blant de som bruker statistikk

som verktøy. Her fins det alltid alternative metoder å ty til, fra telling på fingrene til avansert matematikk. Det er en fare for at en kan pynte seg med statistiske modeller en strengt tatt ikke har behov for, og dermed skyter spurv med kanon. I verste fall kan det også tenkes at en har misforstått hvordan kanonen virker. Derfor fins det i enkelte fagmiljøer en slags motstand mot å ta i bruk ny og mer kompleks metodikk. Som ryggmargsrefleks er dette uheldig.

Det attraktive og problematiske med de enkle metodene er nettopp at de er så enkle. Og de komplekse metodene er så komplekse! Pasternak ville ikke bøyd seg i denne situasjonen. Dette problemet krever åtte navn, ikke ett. På den annen side: Med en lettbeint metodikk kan det hende du får flere lesere, flere siteringer og klapp på skuldra av instituttbestyreren.

Det kjedelige burde også ha sin plass i vitenskapelige artikler. Idealet er at metodene skal beskrives slik at forsøket skal kunne reproduseres av

andre, men det fins utallige eksempler på ufullstendig beskrevne metoder. Til tross for at metodebeskrivelsen er den delen av artikkelen som tåler minst kutting, har den blitt marginalisert ved det økende kravet til å fatte seg i korthet. Siden metodens lengde må stå i forhold til artikkelen for øvrig, og den overflatiske leser (altså de aller fleste) uansett vil finne den kjedelig, blir også metoden kuttet. Et bilde på dens ufortjent lave status og vår slette moral er at den ofte blir trykket i en mindre skriftstørrelse enn de saftigere delene av artikkelen.

Ta det fra en synder: Ja til det vanskelige og det kjedelige! Det er min ideale fordring. Å skygge unna er egentlig et knefall for det overflatiske.

(Til slutt: Jeg liker ikke å fortelle dette, men, nei, jeg kom meg aldri gjennom *Dr. Zhivago*.)

Bo Terning Hansen, forsker, Krefregisteret.

Det kjedelige burde også ha sin plass i vitenskapelige artikler.

Gjesteskribentene skriver sant og subjektivt om akademien. De faste gjestene er **Bo Terning Hansen**, Karin Gundersen, Gunnar Sivertsen og Kristin Hestflått Spilker.

HIST - Kunnskapen du trenger

I fremtida må viktige samfunnsoppgaver løses smartere. Høgskolen i Sør-Trøndelag har kunnskapen som trengs på de fleste samfunnsområder. Vi har kompetanse innenfor Teknologi og ingeniør, lærer og tolk, økonomi og ledelse og helse og sosialfag. Våre studenter har yrkesnær praksis i samarbeid med offentlige og private arbeidsgivere. HIST er landets nest største høgskole, og er et spennende studie- og arbeidssted.

Vi søker

Doktorgradsstipendiat (phd)

i bedriftsøkonomi innenfor området økonomistyring

Ref. TØH – stip 1/2010

Ved Høgskolen i Sør-Trøndelag (HIST), avdeling Trondheim Økonomiske Høgskole (TØH), er det ledig en stilling som doktorgradsstipendiat (phd) i bedriftsøkonomi innenfor området økonomistyring knyttet til studiet Master of Science (MSc) i økonomi og administrasjon. TØH har et sterkt fagmiljø innenfor økonomistyringsområdet. Fagmiljøet har en bred tilnærming til feltet som består av økonomistyring, regnskap og økonomisk organisasjonsteori. Vi ønsker at stipendiaten inngår i dette fagmiljøet og styrker en videre oppbygging av dette.

For nærmere informasjon om stillingen og hvordan søke stillingen, se www.hist.no/stillinger

Søknadsfrist: 15.04.2010

Seksjonsdirektør

Studier, kommunikasjon og bibliotek

Ref. LED-1/10

Høgskolen i Sør-Trøndelag (HIST) søker en utviklings- og resultatorientert seksjonsdirektør. Seksjonsdirektøren inngår i høgskolens ledergruppe og rapporterer til rektor.

Nærmere informasjon om høgskolens virksomhet og organisering finnes på www.hist.no. For fullstendig kunngjøringstekst og for å søke stillingen se www.hist.no/stillinger

Søknadsfrist: 15.03.2010

Høgskolen i Sør-Trøndelag

NO-7004 Trondheim - Tlf: 73 55 90 00

Kunnskapen du trenger

Stillingsannonser
også på nettet
www.forskerforum.no

Utfordrer. Utforsker.

Universitetet i Stavanger (UiS) har 8300 studenter, 1200 ansatte og et mangfold av undervisnings-, forsknings- og formidlingsaktiviteter. Den faglige virksomheten er organisert i tre fakulteter og ved Arkeologisk museum. Mange av de eksternt finansierte forskningsaktivitetene foregår i samarbeid med vårt forskningsinstitutt International Research Institute of Stavanger AS (IRIS). Universitetet ligger i landets mest attraktive region med 300 000 innbyggere. Regionen har gode botilbud, et dynamisk arbeidsmarked og spennende kultur- og fritidsaktiviteter.

Bli med på å utfordre og utforske!

Universitetet
i Stavanger

Museumsdirektør

Arkeologisk museum (AM), Universitetet i Stavanger (UiS), er en tverrfaglig institusjon med arbeidsoppgaver innenfor forskning, formidling, fornminnevern, konservering samt dokumentasjon og samling. Museet har fakultetsstatus ved UiS. Museet er organisert i fire fagavdelinger og har vel 60 årsverk fordelt på 80 ansatte. Det vitenskapelige personalet omfatter forskere innenfor arkeologi, ulike naturfag og nyere tids kulturhistorie.

Museumsdirektøren har det totale ansvaret for museets virksomhet og resultater og inngår i universitetets ledergruppe. Museumsdirektør ansettes på åremål for fire år med mulighet for ansettelse i ytterligere to perioder på fire år.

Fullstendig utlysningstekst og stillingsbeskrivelse finnes på www.uis.no under "Ledige stillinger".

Nærmere opplysninger fås også ved henvendelse til universitetsdirektør Per Ramvi, tlf. 51 83 30 01/906 42 739, epost per.ramvi@uis.no, rektor Aslaug Mikkelsen, tlf. 51 83 30 02, epost aslaug.mikkelsen@uis.no eller personaldirektør Halfdan Hagen, tlf. 51 83 30 08/905 69 522, epost halfdan.hagen@uis.no

Utforsk jobbmulighetene på www.uis.no

Jobbforum.no

Telemarksforskning-Notodden er en regional forskningsstiftelse som utfører forsknings- og utviklingsoppdrag innenfor utdanning og næringsliv. Stiftelsen ble etablert i 1987 og er lokalisert i Notodden kommune. Nærmere informasjon om stiftelsen finner du på www.tfn.no

DIREKTØR

Ønsker du å være med å lede utviklingen av et innovativt og spennende forskningsmiljø?

Vi søker en person med høyere utdanning. Som leder for Telemarksforskning-Notodden vil du ha en nøkkelrolle i å videreutvikle forskningsstiftelsens strategi i tråd med regionale og nasjonale satsningsområder.

Søknadsfrist: 15. mars.

For nærmere informasjon, se www.tfn.no

TELEMARKS FORSKING
NOTODDEN

Forskerforbundets forsikringskontor - hjelper deg med dine forsikringer

Trine

Stian

Unni

Forsikringskontoret scorer høyt på service

9 av 10 medlemmer synes de fikk god hjelp da de kontaktet Forskerforbundets forsikringskontor i fjor.

Kontakt oss gjerne for en uforpliktende prat om medlemsforsikringene!

Ta kontakt på 21 02 34 30 eller på forsikring@forskerforbundet.no

Hvorfor velger du ikke den rimeligste forsikringen?

Tallene fra Dine Penger er klare. Nedenfor ser du hva det koster med en million i forsikringssum - hos forsikringsselskapene, med gjeldsforsikring i bank og gjennom Forskerforbundet.

Valget er ditt.

Vennlig hilsen Forskerforbundets forsikringskontor

MANN: 1 MILLION I FORSIKRINGSSUM – SLIK BLIR ÅRLIG PREMIE

Dekning	Mann 30 år			Mann 40 år			Mann 50 år		
	Død	Uførhet	Begge	Død	Uførhet	Begge	Død	Uførhet	Begge
Livs- og uføreforsikring									
Gjensidige	1 285	2 183	3 468	2 216	4 624	6 840	4 960	14 137	19 097
Storebrand	1 936	3 906	5 842	3 197	5 415	8 594	7 005	14 415	21 420
Vital	1 360	2 223	3 583	2 321	4 322	6 643	5 289	11 966	17 255
Gjeldsforsikring Fokus Bank	1 728	1 704	3 432	2 676	2 952	5 808	5 808	6 480	12 288
Forskerforbundets tilleggsforsikring	195	539	734	446	1 347	1 793	1 313	3 077	4 390
Årlig besparelse ifht nest billigste	1 090	1 165	2 698	1 770	1 605	4 015	3 647	3 403	7 898
Besparelse i prosent:	85%	68%	79%	80%	54%	69%	74%	53%	64%

KVINNE: 1 MILLION I FORSIKRINGSSUM – SLIK BLIR ÅRLIG PREMIE

Dekning	Kvinne 30 år			Kvinne 40 år			Kvinne 50 år		
	Død	Uførhet	Begge	Død	Uførhet	Begge	Død	Uførhet	Begge
Livs- og uføreforsikring									
Gjensidige	659	3 172	3 831	1 110	7 224	8 334	2 633	21 232	23 865
Storebrand	1 332	4 408	5 740	2 096	10 056	12 152	4 456	26 292	30 748
Vital	680	3 329	4 009	1 161	7 305	8 466	2 645	19 598	22 243
Gjeldsforsikring Fokus Bank	1 020	2 232	3 252	1 572	4 536	5 808	3 288	11 076	14 364
Forskerforbundets tilleggsforsikring	195	539	734	446	1 347	1 793	1 313	3 077	4 390
Årlig besparelse ifht nest billigste	464	1 693	2 157	664	3 189	3 853	1 320	7 999	9 319
Besparelse i prosent:	70%	76%	66%	60%	70%	66%	50%	72%	65%

Tabell fra Dine Penger nr 11/07. Forskerforbundets priser er omregnet fra tilleggsforsikringene med forsikringssummer 11G og 22 G. Disse kan du kjøpe hvis du ikke har reservert deg fra Forskerforbundets obligatoriske forsikring.

With about 25 000 full-time students and a staff of 5 200, University of Gothenburg is one of the major universities in Europe. Most of its eight faculties are located in central Gothenburg. The University's education and research maintain a breadth and quality that have earned recognition in the form of numerous awards, including a recent Nobel Prize, and a steady stream of applicants at all levels.

Professorship in Political Science

with specialization in Electoral Studies. The position is placed in the Department of Political Science.

Ref.nr: E 311 18/10

Closing date for applications: 2010-04-22

For more information visit:

www.gu.se/ledigaanstallningar

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

www.gu.se

FORSVARET

Befalsskolen for etterretning og språk

Befalsskolen for etterretning og språk (BSES) utdanner etterretningsbefal med språk- og kulturkompetanse og er lokalisert i Lutvann leir i Groruddalen i Oslo. BSES er en avdeling av Forsvarets skole i etterretnings- og sikkerhetstjeneste (FSSES) som har drevet utdanning i russisk for Forsvaret siden 1954. FSSES er underlagt sjefen for Etterretningstjenesten. For nærmere informasjon om BSES; www.bses.no

Den statlige arbeidsstyrken skal i størst mulig grad gjenspeile mangfoldet i befolkningen. Det er derfor et personalpolitisk mål å oppnå en balansert alders- og kjønnsammensetning og rekruttere personer med innvandrerbakgrunn. Personer med innvandrerbakgrunn oppfordres til å søke. Som IA-virksomhet legger Forsvaret vekt på å legge til rette arbeidsforhold for personer med redusert funksjonsevne.

Ledig fast stilling som høyskolelektor kode 1008 (i russisk språk) ved Befalsskolen for etterretning og språk (BSES)

Ved Befalsskolen for etterretning og språk (BSES) er følgende stilling ledig for snarlig tiltredelse:

Høyskolelektor kode 1008 (i russisk språk)

Dersom det ikke melder seg kvalifiserte søkere vil tilsetning som høyskolelektor kode 1007 bli vurdert, da med mulighet for opprykk til høyskolelektor kode 1008 dersom mastergrad i russisk oppnås i ettertid.

Den som tilsettes vil få ansvar for undervisning av BSES' elever i russisk språk.

Befalsskolen for etterretning og språk har et aktivt fagmiljø, godt motiverte elever og gode muligheter for egenutvikling.

Arbeidsoppgavene består blant annet i:

- Undervisning på bachelornivå i russisk språk
- Saksbehandling innen eget fagfelt
- Bidra i utviklingen av utdanningsprogrammer, tester og læremidler, samt delta på relevante møter og kurs i inn- og utland.

Krav til kvalifikasjoner høyskolelektor kode 1008:

- Mastergrad i russisk
- Svært gode egenferdigheter i russisk språk
- Gode språkkunnskaper i norsk og engelsk

Det er ønskelig med undervisningserfaring, tolkeerfaring og kjennskap til Forsvaret.

Krav til kvalifikasjoner høyskolelektor kode 1007

- Bachelorgrad/mellomfag i russisk språk
- Svært gode egenferdigheter i russisk språk
- Gode språkkunnskaper i norsk og engelsk

Det er ønskelig med påbegynt masterutdanning i russisk, samt undervisningserfaring, tolkeerfaring og kjennskap til Forsvaret

Krav til personlige egenskaper for begge stillingskodene:

- Gode samarbeidsevner
- God skriftlig og muntlig fremstillingsevne.

Personlig egnethet for stillingen vil bli tillagt vekt. Det vises for øvrig til stillingsbeskrivelse for stillingen som tilsendes på forespørsel.

Særskilte krav:

Søker må tilfredsstillende kravene til høyere sikkerhetsklarerung og kan ikke inneha annet statsborgerskap enn norsk.

Stillingen som høyskolelektor kode 1008 lønnes i LR 25, ltr 57–64 (pt. kr 438 700–499 700). Stillingen som høyskolelektor kode 1007 lønnes i LR 23, ltr 51–58 (pt. kr 394 400–446 700).

Kvalifiserte stillingsinnehavere kan søke opprykk til førstelektor.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til R. Gulliksen, tlf. 23 09 29 46/990 92 310 eller F. Furulund, tlf. 23 09 29 02/990 92 3 11.

Søknadsfrist: 19.03.10.

Søknad merkes: 001/10.

Søknad med bekreftede kopier av alle vitnemål og attester merkes med referansenummer og sendes Befalsskolen for etterretning og språk, Oslo mil/Akershus, 0015 Oslo innen søknadsfristen går ut. Søknader uten vedlagte kopier av attester og vitnemål vil ikke bli vurdert. Søknadspapirer blir kun returnert dersom en ber om det. Det trekkes 2 % lovbestemt innskudd til Statens pensjonskasse.

INFORMASJON FRA FORSKERFORBUNDET

For kontinuerlig oppdatering, besøk våre hjemmesider www.forskerforbundet.no

I

FRUKOSTSEMINAR 8. MARS: VALGFRIHETSFELLA?

Unio inviterer til frokostseminar på kvinnedagen mandag 8. mars på Hotell Bristol i Oslo. Taper likestillingen på valgfrihet? er et av flere sentrale spørsmål på seminaret. Programmet for dagen er ikke endelig fastsatt, men bekrefte innleiderne er likestillings- og diskrimineringsombud Sunniva Ørstavik, leder av Kvinnepanelet Loveleen Brenna og forsker Pål Schøne, Institutt for samfunnsforskning.

II

KONFERANSE: FORSKERVILKÅR UNDER PRESS?

Forskerforbundet og Akademi-kerne/ Tekna inviterer til konferansen «Arbeidsvilkår for vitenskapelige ansatte i et internasjonalt perspektiv» på Hotel Bristol i Oslo onsdag 24. mars.

NIFU STEP har laget en rapport om arbeidsvilkår ved norske universiteter og vitenskapelige høyskoler i et internasjonalt perspektiv, basert på tall fra den internasjonale undersøkelsen «*The Changing Academic Profession*» (CAP). På konferansen vil denne rapporten bli presentert, sammen med internasjonale perspektiver på utviklingen av den akademiske profesjon. Mer informasjon og påmeldingsskjema finner du på www.forskerforbundet.no.

III

FORSKRIFT OM KVALITETSSIKRING OG KVALITETSUTVIKLING

Kunnskapsdepartementet har fastsatt forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning. Den nye forskriften gir NOKUT hjemmel til å utarbeide retningslinjer for utforming og behandling av søknader og fastsette søknadsfrister. Formålet med søknadsfrister er å effektivisere saksbehandlingen.

NOKUT vil fastsette utfyllende standarder og kriterier i egen forskrift og sende denne på høring. Det er NOKUTs utfyllende forskrift som ligger til grunn ved behandling av søknader om akkreditering av studietilbud og institusjoner innen høyere utdanning.

KURSTILBUD

Forskerforbundet arrangerer følgende sentrale kurs i april 2010:

- 14.–15.04.10: Medietrening
- 27.–28.04.10: Konflikthåndtering

Program og påmeldingsinformasjon blir lagt ut på www.forskerforbundet.no/kurs. På nettsiden finner du også den komplette kursplanen for første halvår 2010.

NYE BROSYRER FRA FORSKERFORBUNDET

Ny utgave av Forskerforbundets rekrutteringsbrosjyre samt hefter med Forskerforbundets arbeidsprogram og lønnspolitiske strategi 2010–2012 kan nå bestilles fra sekretariatet. Ny brosjyre beregnet på stipendiater og ny engelskspråklig rekrutteringsbrosjyre er under utarbeidelse. Brosjyrer kan bestilles på nettsiden www.forskerforbundet.no/materiell.

IV

INNspill TIL STATSBUDSJETTET FOR 2011

Forskerforbundet har sendt sine innspill til statsbudsjettet for 2011 til Statsministerens kontor og flere departementer. En opptrappingsplan for forskningsbevilgningene er ett av forslagene som fremmes.

Til tross for økninger i forskningsbudsjettene konstaterer Forskerforbundet at Norge fortsatt investerer betydelig mindre i forskning enn de øvrige nordiske landene. Forskerforbundet foreslår derfor at det opprettes en opptrappingsplan for forskningsbevilgningene slik at Norge kan nærme seg de øvrige nordiske landene. Les budsjettinnspillet på www.forskerforbundet.no.

V

TVERRPOLITISK ENIGHET OM AKADEMISK FRIHET

Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget har enstemmig sluttet seg til et forslag om at også instituttsektoren skal omfattes av loven om akademisk frihet. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag som på egnet måte tydeliggjør den akademiske frihet for forskere ved institusjoner som ikke omfattes av universitets- og høyskoleloven.

– Jeg er svært tilfreds med at komiteen nå slår fast at den akademiske frihet skal gjelde uansett oppdragsgiver eller finansiering, og at regjeringen nå må foreta de nødvendige grep for å sikre den akademiske frihet for alle forskere – også dem som har sitt virke i instituttsektoren, sier forslagsstiller Trine Skei Grande (Venstre) til Universitetsavisa NTNU.

VI

KOMMENTARER TIL MUSEUMSMELDINGEN

Forskerforbundet har uttalt seg om St.meld. nr. 49 (2008–2009) *Framtidas museum*. Manglende tid og ressurser til FoU-arbeid er blant de forhold som kommenteres.

Forskning og kunnskapsutvikling er en av de sentrale oppgavene ved norske museer på linje med innsamling, bevaring, dokumentasjon og formidling. Forskning og kunnskapsutvikling er en forutsetning for å kunne drive og videreutvikle de museale oppgavene.

I tillegg forutsetter omstillingen som museene har vært gjennom og de økte krav til kulturinstitusjonenes oppgaver i samfunnet mer faglig kompetanse hos de ansatte. Dette kan bare nås gjennom mer forskningstid, skriver Forskerforbundet i sitt notat til Stortingets Familie- og kulturkomité.

VII

ETTERLYSER PLAN FOR ØKT STUDIEKAPASITET

Forskerforbundet har kommentert St.meld. nr. 44 (2008–2009) *Utdanningslinja*. Forskerforbundet etterlyser en plan for økning av antall studieplasser i forbindelse med den forventede studentboomen. En slik plan for oppdimensjonering av antall studieplasser ville gjort det mulig for institusjonene å starte det langsiktige arbeidet med å få på plass nødvendige menneskelige ressurser og infrastruktur for å kunne øke studiekapasiteten.

Dersom det ikke etableres en plan for økningen i antall studieplasser frykter Forskerforbundet at resultatet blir dårligere studie-

tilbud, mer arbeidspress og flere midlertidige tilsetninger. Det skriver Forskerforbundet i kommentaren som er sendt til Stortingets KUF-komité.

VIII

FAP-SEMINAR OM KARRIEREPLANLEGGING

Forskerforbundets forening for administrativt personale (FAP) inviterer til seminar 29.–30. april 2010 med tittelen «*Karriereplanlegging ved fusjoner - fagforeningenes rolle og påvirkningsmuligheter*». Seminaret arrangeres ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) på Ås. Seminaret er primært rettet mot FAPs kontaktpersoner, UMBs lokallag og NVHs lokallag. For mer informasjon, se www.forskerforbundet.no/fap.

IX

ØKT FoU-AKTIVITET I NÆRINGS- og LÆRERUTDANNING

Næringslivet brukte 19 milliarder kroner på egenutført FoU-aktivitet i 2008. Dette er en økning på 1,6 milliarder, eller 9,2 prosent, sammenliknet med 2007. Det viser SSBs endelige FoU-statistikk for 2008.

Antall FoU-årsverk i næringslivet økte med 7,7 prosent, fra 15 304 årsverk i 2007 til 16 479 årsverk i 2008. 70 prosent av årsverkene ble utført av personale med høyere utdanning. Mer informasjon finnes på nettsiden www.ssb.no/foun.

X

VIL UTSETTE NY LÆRERUTDANNING

Regjeringen har bedt om innspill på forslag til ny forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningen. Forskerforbundet er kritisk til at ny lærerutdanning skal iverksettes allerede fra høsten 2010 og ber om at dette skyves til 2011 for å gi tid til en god drøfting og implementering av reformen.

– For å sikre en forsvarlig gjennomføring av den nye lærerreform er det avgjørende at reformen gis nødvendige ressurser i revidert nasjonalbudsjett slik at institusjonene blir i stand til å gjennomføre de nødvendige prosessene, sier Bjarne Hodne, leder i Forskerforbundet og Jan Erik Wang, leder i Forskerforbundets forening for lærerutdanning.

XI FORSKNING OG UTDANNING EN VERDI I SEG SELV

– Forskning og høyere utdanning er viktig fordi det er det vi skal leve av i framtida, men forskning og utdanning er også en verdi i seg selv. Det sa statsminister Jens Stoltenberg da han innledet på Kunnskapsdepartementets Kontaktkonferanse for universitets- og høyskolesektoren i januar.

– Vi har mye å være stolte av innen forskning og høyere, men det kommer til å stilles stadig strengere krav til kvalitet og derfor må vi øke presset for å få høyere kvalitet med de ressursene vi bruker, sa statsministeren på Kontaktkonferansen.

XII NY JOBB? BRUK MIN SIDE

Husk å melde fra til Forskerforbundet sentralt dersom du har skiftet

arbeidssted, endret stillingsprosent eller gått av med pensjon. For å ha et oppdatert medlemsregister er vi avhengige av å få melding fra medlemmene om endringer i arbeidsforhold. Logg deg inn på Min side for å registrere endringer: www.forskerforbundet.no/minside.

XIII VERV EN KOLLEGA – FÅ VERVEPREMIE

Alle medlemmer som verver ett eller flere nye medlemmer til Forskerforbundet får vervepremie. Du velger selv om du ønsker premien for én verving, eller om du ønsker å spare til tre eller fem vervinger. Har du vervet fem medlemmer får du en iPod Touch eller en Tivoli DAB-radio i vervepremie. Mer informasjon på www.forskerforbundet.no/vervepremier.

Kvalitet

I midten av januar hvert år arrangerer Kunnskapsdepartementet Kontaktkonferansen. Her inviteres lederne innen universitets- og høyskolesektoren til møte med departementets politiske ledelse og toppbyråkrater. I år deltok også statsministeren med et lengre innlegg som fikk noe blandet mottakelse. Ingen løfter om penger ble gitt, og hovedbudskapet var i stor grad gjenkjennelig fra tidligere arrangementer. Spesielt kravet om kvalitet. På en Unio-konferanse for et par år tilbake ble sektorens ledere presentert for den samme utfordringen. Den gang kommenterte Forskerforbundet uttalelsen i en avisartikkel og minnet statsministeren på to ting: Norske universiteter og høyskoler leverer meget god, til dels topp kvalitet på forskning og utdanning. Vi hadde neppe hatt et så godt land å bo i om ikke våre høyere læresteder og våre forskningsinstitutter hadde tilført samfunnet så god kunnskap og så høy kompetanse som tilfellet er. Dessuten: Kvalitet koster. Ønsker Jens Stoltenberg ytterligere kvalitetsøkning, kan han ikke unnlate å trekke inn ressursproblematikken. Nå får han sjansen til å foreta denne koplingen, for når dette leses, har handlingsromutvalget lagt fram sin rapport (25. februar). Om det utkastet som nå foreligger, ikke blir endret på etter arbeidsgruppens siste møte 16. februar, må Forskerforbundet langt på vei si seg tilfreds med de anbefalingene som fremmes til regjeringen. I et godt samarbeid med NTL har forbundet kjempet inn viktige anbefalinger til forbedring av arbeidsvilkårene for ansatte ved universiteter og høyskoler. Samtidig har vi støttet rektorene i gruppen i deres arbeid for å tydeliggjøre for politikere og byråkrater hvordan finansieringssystemet egentlig virker der pengene mottas.

Av Bjarne Hodne
Leder i
Forskerforbundet

politikere og byråkrater hvordan finansieringssystemet egentlig virker der pengene mottas.

I sin rapport gir arbeidsgruppen råd til regjeringen. Så spør det hvilke råd som lyttes til, og hvordan oppfølgingen blir. I den serien av møter som ulike institusjoner og grupperinger har lagt opp til for å diskutere rapporten, bør det bli god anledning til å påvirke de valgene som skal tas. Med utgangspunkt i det faktum at regjeringen, institusjonene og de ansatte er

gjensidig avhengig av hverandre i en felles målsetting om å levere kunnskap og kompetanse av topp kvalitet, skulle muligheten for at handlingsromutvalgets anbefalinger vil bli fulgt opp, være gode. Denne vurderingen har vi tro på at statsministeren vil slutte seg til – fordi anbefalingene avgjort vil fremme kvalitet på mange felt om de blir tatt til følge.

I midten av januar hvert år arrangerer Kunnskapsdepartementet Kontaktkonferansen. Her inviteres lederne innen universitets- og høyskolesektoren til møte med departementets politiske ledelse og toppbyråkrater. I år deltok også statsministeren med et lengre innlegg som fikk noe blandet mottakelse. Ingen løfter om penger ble gitt, og hovedbudskapet var i stor grad gjenkjennelig fra tidligere arrangementer. Spesielt kravet om kvalitet. På en Unio-konferanse for et par år tilbake ble sektorens ledere presentert for den samme utfordringen. Den gang kommenterte Forskerforbundet uttalelsen i en avisartikkel og minnet statsministeren på to ting: Norske universiteter og høyskoler leverer meget god, til dels topp kvalitet på forskning og utdanning. Vi hadde neppe hatt et så godt land å bo i om ikke våre høyere læresteder og våre forskningsinstitutter hadde tilført samfunnet så god kunnskap og så høy kompetanse som tilfellet er. Dessuten: Kvalitet koster. Ønsker Jens Stoltenberg ytterligere kvalitetsøkning, kan han ikke unnlate å trekke inn ressursproblematikken. Nå får han sjansen til å foreta denne koplingen, for når dette leses, har handlingsromutvalget lagt fram sin rapport (25. februar). Om det utkastet som nå foreligger, ikke blir endret på etter arbeidsgruppens siste møte 16. februar, må Forskerforbundet langt på vei si seg tilfreds med de anbefalingene som fremmes til regjeringen. I et godt samarbeid med NTL har forbundet kjempet inn viktige anbefalinger til forbedring av arbeidsvilkårene for ansatte ved universiteter og høyskoler. Samtidig har vi støttet rektorene i gruppen i deres arbeid for å tydeliggjøre for politikere og byråkrater hvordan finansieringssystemet egentlig virker der pengene mottas.

I sin rapport gir arbeidsgruppen råd til regjeringen. Så spør det hvilke råd som lyttes til, og hvordan oppfølgingen blir. I den serien av møter som ulike institusjoner og grupperinger har lagt opp til for å diskutere rapporten, bør det bli god anledning til å påvirke de valgene som skal tas. Med utgangspunkt i det faktum at regjeringen, institusjonene og de ansatte er gjensidig avhengig av hverandre i en felles målsetting om å levere kunnskap og kompetanse av topp kvalitet, skulle muligheten for at handlingsromutvalgets anbefalinger vil bli fulgt opp, være gode. Denne vurderingen har vi tro på at statsministeren vil slutte seg til – fordi anbefalingene avgjort vil fremme kvalitet på mange felt om de blir tatt til følge.

Postdoktor emeritus

Stipendiater er en ressurs for sektoren og en nødvendighet for å sikre rekruttering til forskeryrket. Men det er ikke en rekrutteringsstilling, det er en utdanningsstilling. Stipendiater er ansatte og skal selvfølgelig ha de rettigheter og plikter det medfører. Men i universitetssektoren rekrutteres svært få inn i faste stillinger etter disputas. Derfor ble postdoktorstillingen etablert som en rekrutteringsstilling. I dag er det ikke nok med en postdoktorperiode. Det er få faste stillinger å søke på. Samtidig er gjennomsnittsalderen for å få fast vitenskapelig stilling i UH-sektoren blitt så høy at en ny uformell stillingskategori har dukket opp: *postdoktor emeritus*. I 2008 var 56 prosent av de vitenskapelige stillingene midlertidige.

Regjeringen har uttalt i Soria Moria II at midlertidigheten i sektoren er et problem og må ned. Jeg kunne ikke ha vært mer enig. Men hvordan, og hvilken midlertidighet? Noe midlertidighet skal vi ha, både utdanningsstillinger og rekrutteringsstillinger. Men 56 prosent? Det er viktig å skjønne mekanismene bak dette stigende tallet. Stipendiater og postdoktorer er en gullgrube for de fast vitenskaplige

Av Kåre-Olav
Stensløkken
styremedlem i
Forskerforbundet

ansatte. De produserer artikkel etter artikkel med gruppeleder som siste forfatter. En lang CV gir økt mulighet til ekstern finansiering, som betyr nye arbeidshester inn i systemet. Og slik holder man det gående.

Jeg tar det som en selvfølge at det arbeides for at den ulovlige midlertidigheten skal være på et minimum. Men regjeringen og sektoren må også gjøre seg opp en mening om andelen lovlig midlertidighet i form av antall stipendiater, postdoktorer og «postdoktor emeritus». Spesielt i eksperimentelle fag har vi i dag en situasjon hvor lovlig midlertidig ansatte utfører størsteparten av forskningen (altså en fast oppgave) for universitetet, finansiert av samfunnet via eksterne kilder.

Strukturproblemet ligger altså i forholdstallet mellom stipendiater, postdoktorer, midlertidige forskere og faste stillinger. Det settes rekord i avholdte disputaser, det totale antallet bestemmes av mengden ekstern finansiering, og markedet er umettelig. Problemet er for sammensatt til at det kan løses på 2400 tegn med mellomrom. Men jeg skal komme med noen stikkord: Vi trenger mange stipendiater, men *ikke* nye rekorder hvert år. Vi trenger *ikke* et lovverk som gjør det vanskeligere å være i systemet etter endt doktorgrad. Vi trenger en innstegstilling som fører frem til fast stilling (for å øke forutsigbarheten). Vi trenger flere faste stillinger med både undervisning og forskningsplikt. Vi trenger også faste forskerstillinger uten undervisningsplikt i eksperimentelle fag. Vi trenger økte basisbevilgninger slik at grunnenhetene tør å ansette fast i stedet for å være kreative med midlertidighet.

Lykke til!

AKTUELLE PRESSEKLIPP:

Forskerfrihet til regjeringen

– Det er viktig å få ryddet av veien mest mulig tvil omkring dette spørsmålet, og en lovfesting er den aller beste måten å gjøre det på. For oss er det en god nyhet at komiteen slutter seg til Venstres lovforslag, sier Stig S. Gezelius, hovedtillitsvalgt for Forskerforbundet i Norsk institutt for landsbruksøkonomisk forskning (NILF).

Nationen 6. februar

Defensiv statsråd?

Tora Aasland har altså all den støtten hun kan ønske seg. Bruk den, statsråd, i din budsjettkamp innad i regjeringen – som ledes av en sjef som hevder at kunnskap trumfer alt. Bedre utgangspunkt for å lykkes i den forestående budsjettkonferansen kan vel en minister neppe ha. Det burde derfor være grunnlag for en viss optimisme med hensyn til statsbudsjettet for 2011.

Bjarne Hodne i debattinnlegg i Dagsavisen 3. februar

Forskerne føler seg tilsidesatt

Forskerforbundet mener at de ikke er godt nok involvert i fusjonen mellom UMB og NVH. I et brev til Kunnskapsdepartementet klager Forskerforbundet på sammensetningen av styret som skal planlegge det nye universitetet på Ås. Spesielt reagerer de på at de sentrale tjenestemannsorganisasjonene ikke ble orientert om oppnevningen og sammensetningen av fellesstyret før det skjedde.

Østlandets Blad 30. januar

FORSKER FORBUNDET

FAKTA OM FORSKERFORBUNDET

Forskerforbundet har nærmere 18 000 medlemmer og er landets største og ledende fag- og interesseorganisasjon for ansatte i forskning, høyere utdanning og kulturminnevern.

Forskerforbundet organiserer ansatte i forskning, høyere utdanning og kulturminnevern som innehar en vitenskapelig, administrativ eller annen faglig stilling som krever høyere utdanning. Vi tilbyr også studentmedlemskap.

Forskerforbundet er tilsluttet Unio – hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede.

- Forskerforbundet arbeider for å styrke norsk forskning og høyere utdanning, til beste for samfunnet og for deg som medlem.
- Forskerforbundet forhandler lønn for deg, både lokalt på arbeidssstedet og sentralt.
- Du får bistand i spørsmål om dine lønns- og arbeidsvilkår.
- Forskerforbundet arrangerer kurs, konferanser og seminarer for medlemmer og tillitsvalgte.
- Du får tilbud om gunstige forsikringer og banktjenester.
- Du får tidsskriftet Forskerforum 10 ganger per år.

FORSKERFORBUNDETS HOVEDSTYRE 2010–2012:

Bjarne Hodne, Universitetet i Oslo (leder)
Randi Halveg Iversby, Universitetet i Oslo (nestleder)
Kristin Dæhli, NTNU
Marit Eriksen, Høgskolen i Østfold
Jan Hongslo, Folkehelseinstituttet
Ove Kvammen, Høgskolen i Bergen
Kåre-Olav Stensløkken, Universitetet i Oslo
Tom Roar Eikebrokk, Universitetet i Agder (1. vara)
Annelise Brox Larsen, Universitetet i Tromsø (2. vara)
Stig Ove Hjelmvoll, Universitetssykehuset i Nord-Norge HF (3. vara)

SEKRETARIATET:

Generalsekretær Sigrid Lem
Arkivleder Kristine K. Brox
Kommunikasjonsrådgiver Arvid Ellingsen
Informasjonsrådgiver Unn Rognmo
Avdelingssjef Bjørn T. Berg
Rådgiver Jon W. Iddeng
Forhandlingssjef Frank O. Anthun
Seksjonsleder Eirik Rikardsen
Juridisk rådgiver Birgitte Olafsen
Seksjonsleder/advokat Ann Turid Opstad
Advokat Brita Alsos
Juridisk rådgiver Hildur N. Nilssen
Juridisk rådgiver Mariann Helen Olsen
Organisasjonssjef Joar Flynn Jensen
Rådgiver Elisabeth Tindeland
Kontorsjef Aina Nilsen
Organisasjonssekretær Turid Cordtsen
Sekretær Hans Askildsen
Sekretær Seija Hjelteig
Sekretær Lena Holum
Sekretær Inger Marie Højfeldt
Sekretær Tore Sandnes
Sekretær Gerd Sandvik
Sekretær Bente J. Sætran (vikar)

Nå lanseres Alfa Romeo MiTo

Gjør drøm til virkelighet!

Alfa Romeo er lidenskap og glede. Alfa Romeo er en historie om estetisk nytelse og overlegen teknikk - kort sagt det ypperste innen design og kjøreopplevelse. Med nye modeller som MiTo og 159 satser Alfa nå for fullt i Norge. Med ny importør og 30 nye forhandlere kan du nå trygt oppleve hvorfor Alfa Romeo er den ultimate bilopplevelsen. Lev livet - gjør drøm til virkelighet i dag!

UTSTYRSPAKKE Inkludert i prisen!

- 17" sport alu. felger • Sport styling • Blue & Me m/USB tilkobling
- 7 kollisjonsputer • El. servo styring m/city-funksjon • Cruise Control
- Auto.klima (2 sone) • ESP/VDC med Q2 og hillholder • Parkerings sensor
- Sport seter • Spoiler • Alu. pedaler

NYE ALFA ROMEO MITO
fra kr 249.900,-

www.alfaromeo.no